

ročník 30
4/2022

prosinec 2022

www.cmkpuz.cz

pozemkové úpravy

ČASOPIS PRO TVORBU A OCHRANU KRAJINY: TEORIE A PRAXE

Soutěž Žít krajinou opět v Senátu ČR

I. kategorie – 1. místo – Polní cesty HPC1 v k.ú. Kryry a HPC3R v k.ú. Vroutek (pobočka Louny)

Obrázek 1: Stav před realizací

Obrázek 2/3: Stav po realizaci – polní cesta – lomový kámen / s výsadbou

Pozemkové úpravy

ČESKOMORAVSKÁ KOMORA
PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Novotného lávka 5 Tel.: 221 082 270
116 68 Praha 1 Fax: 222 222 155
E-mail: cmkpu@cmkpu.cz
www.cmkpu.cz

Prosinec

2022

ISSN 1214-5815
MK ČR: E 19402

OBSAH

Str.

2. **Úvodní slovo**
Václav Alexandr Mazín, šéfredaktor časopisu
3. **Zpráva z průběhu shromáždění delegátů ČMKPÚ z.s.**
4. **Vyhlášené výsledky 15. ročníku soutěže Žít krajinou 2021**
9. **Aktualizace Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav**
Ing. Jitka Homoláčová
11. **Úřední oprávnění k projektování pozemkových úprav v r. 2022**
Ing. Jitka Homoláčová
12. **„Aktuální témata v KoPÚ a vliv klimatických změn na zpracování KoPÚ“**
Ing. Ing. Ondřej Pavlíček
12. **Změna vyhlášky č. 13/2014 Sb., a metodiky pro provádění pozemkových úprav**
Ing. Jitka Homoláčová
17. **Jak hledáme cestu ...**
Ing. Václav A. Mazín
23. **Zpráva o funkci a zapojení do krajiny soustavy vsakovacích nádrží v k.ú. Hněvnice, Plzeň sever**
Ing. Václav A. Mazín

Obálka str. 1, 2, 3, 4 – 15 ročník soutěže ...
(fotodokumentace – článek na str. 4)

Revitalizace údolí v Kuřimském Jestřabí

Specializovaný vědeckotechnický časopis pro projektování, realizaci a plánování v oboru pozemkových úprav a tvorby a ochrany krajiny.

Landscape design

A specialized scientific and technical journal dealing with land consolidation, creation and protection of landscape and related subjects.

Šéfredaktor: **Ing. Václav A. MAZÍN, Ph.D.**
E-mail: alexvenca@seznam.cz
GSM: +420 603 255 581

Redakční rada:

prof. Ing. Miroslav DUMBROVSKÝ, CSc.,
Ing. Zdeněk Jahn, CSc.
doc. Ing. Martin NERUDA, Ph.D.,
Ing. Pavel NOVÁK, Ph.D.,
Ing. Jana PODHRÁZSKÁ, Ph.D.,
Ing. Michal POCHOP,
Ing. Mojmír PROCHÁZKA,
Ing. Jan Szturc, Ph.D.,
prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc.,
Ing. Veronika Sobotková, Ph.D.,
Ing. Jaroslav TMĚJ,
Ing. Jan VOPRAVIL, Ph.D.

Vydává Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cmkpu.cz.
ISSN: 1214-5815, Registrace MK ČR: E 19402.

Vychází čtyřikrát ročně. Celoroční předplatné je 600,- Kč.
Cena je konečná – vydavatel není plátcem DPH.

Objednávky předplatného a reklamace dodávky časopisu
cmkpu@cmkpu.cz.

Objednávku inzerce zasílejte elektronicky na
alexvenca@seznam.cz.

Sazba a tisk:

TEMPO PRESS, Kladenská 140, 258 12 Úhonic.
Tel.: 776 498 055, E-mail: tpress@centrum.cz.

Vybrané příspěvky jsou recenzovány.
Za obsah rubrikových příspěvků odpovídají autoři.
Názory autorů příspěvků nemusí vyjadřovat postoje a stanoviska redakce.

Neprošlo jazykovou korekturou.

Neoznačené fotografie – archiv redakce.

Redakce vítá pozitivní a konstruktivně laděné komentáře i kritické připomínky a názory. Rozsah diskusního příspěvku by neměl přesáhnout 2 normostrany.

Pokyny autorům pro publikaci příspěvků na www.cmkpu.cz.
Časopis vychází od roku 1992.

Časopis Pozemkové úpravy v barvě najdete na stránkách ČMKPÚ.

Úvodní zamyšlení

Vážené čtenářky a čtenáři,

Stále více z vás mi říká, že čekáte na to, co zase napíši v úvodníku. Dovolte mi, abych povzbuzen vaším zájmem, podal zprávu o svých úvahách, který mi jsem byl přepaden dne 25. 11. l.p. 2022 na valné hromadě Ceskomoravské komory pozemkových úprav. Je totiž poslední rok čtyřletého volebního období a museli jsme zvolit nové členstvo do představenstva a dozorčí rady.

Vzpomínám. Po kolikáté zde jsem. Z poslední lavičky špatně slyším a vidím monitory rozmazané. Tento spolek občanů sdružující odborníky na pozemkové úpravy vznikl v roce 1991 v Brně. Hlavním motivem zakládajících členů bylo využít nového prostoru v projektování pozemkových úprav při privatizaci oboru a vysoce aktuální potřebě projekčních prací po obnově vlastnických vztahů k půdě. Podobně probíhala privatizace geodetických činností. Představou zakladatelů komory bylo, že tento spolek bude udělovat úřední oprávnění k projektování. K tomu však nedošlo, ale i přesto sehrála komora rozhodující úlohu při průkopnických počátcích pozemkových úprav v novém prostředí vlastnických vztahů.

Byl jsem u toho. Nejsem tak starý, ale hodně pamatuji. Nerekruťoval jsem se na pozemkový úřad z řad pracovníků Zemědělských správ, které bylo nutné zrušit, ale z Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy, kde jsem dvanáct let pracoval na oddělení půdoznalství a ochrany půdy. Kolektiv zaměstnanců pozemkového úřadu v Plzni byl složen z bývalých projektantů Agroprojektu a plzeňské pobočky VÚMOP Praha. Následovala horečná doba 37 let. Průkopnictví, organizační změny, střídání resortů a transformace, na jejichž konci je Státní pozemkový úřad jako samostatná organizační složka státu. To vše přežila i komora pozemkových úprav. A hlavní aktéři těchto procesů jsou již na zaslouženém odpočinku.

I já jsem přežil i když to nebylo jednoduché. Snažil jsem se. Bavilo mi to a měl jsem řadu přátel, ale i nepřátel. Tak už to bývá. A tak jsem doklopýtal k okamžiku, kdy jsem se zúčastnil zasedání komory v roce 2022. Když jsem se rozhlížel po přítomných delegátech, zahlédl jsem jen pár známých tváří. Ano generační výměna. To je dobře. Tak jsme to chtěli, aby náš krásný obor žil dál. Otázka je, jak se mu daří. A jak se daří vůbec tomuto světu na sklonku globalizace, válečného stavu a prohlubující se klimatické krize.

Ano, nejsem tak starý, ale hodně pamatuji. Mám v penzi čas o věcech přemýšlet, a tak mi dovolte pokračovat v mých úvahách. Jsem jimi naplněn jako měsíc v úplňku. Když jsem měl to štěstí a v době normalizace jsem mohl spolupracovat jako vědeckotechnický pracovník na ekologických přístupech k zúrodnování a rekultivaci půd, musely se výsledky výzkumu prezentovat opatrně. Tehdy bylo odvodnění půdy imperativem a meliorační družstva byla připravena vyrazit do zbytku podhorských a horských oblastí. Naštěstí přišel rok 1989 a meliorace byly zavrženy jako komunistický výmysl. Podobně na tom byla eroze půdy. Všichni o ní věděli, vše bylo propočítáno univerzální rovnicí, dokumentováno na všech jednotných zemědělských družstvech a státních statcích, ale nic se nerealizovalo.

Ekologicky uvažující vědci a inženýři, kteří chránili půdu a vodu jako zdroj života byli v nemilosti.

Když se obnovila demokracie v roce 1989, chvilku to vypadalo, že veřejné mínění a mentalita politiků rozhodujících o stavu krajiny a půdy se změní. Dokonce ochrana zemědělského půdního fondu, kterou tehdy některé pozemkové úřady vykonávaly na okresních úřadech, byla převedena z resortu zemědělství na nově vzniklé ministerstvo životního prostředí. Spolupracoval jsem externě s oddělením ochrany půdy na tomto úřadě a zároveň zastupoval pozemkový úřad při pozemkových úpravách jejichž účastníky řízení byly orgány ochrany zemědělského půdního fondu na obcích. Stav a výkon tohoto dotčeného orgánu státní správy se ve srovnání s obdobím socialismu zhoršil. Podobně rostl odpor vlastníků půdy a velkých zemědělských podniků pobírající přímé dotace na půdu k návrhu a realizaci společných zařízení podporujících ochranu půdy a vody a mimoprodukční funkci v krajině.

Pak, někdy nedávno, uvěřila veřejnost a politici, tomu, co jim říkali vědci třicet, možná sedmdesát let, že totiž na světě probíhá klimatická změna, že se ztrácí biodiverzita krajiny a ubývá úrodné půdy a že jsou to nevratné změny. A zase nic. Pochopil jsem, že zakopaný pes není v politickém režimu. Za studené války byli vědci na západě zabývající se ekologií označováni za komunisty a vědci na východě naopak za imperialisty. To nepřátelství tkví v tom, že lidstvo nesnese jakékoliv omezení ekonomického růstu a pokles životní úrovně. Tato touha „užít si“ je v nás lidech zakořeněná. Rodíme se s ní. Žijeme ze dne na den, tak jako lidé za Noa. Tehdy bylo na Zemi asi milión lidí a pobíhali zmateně za kozami na území Mezopotámie, ale dnes je nás osm miliard a těžko se vejde na Zem uzavřenou neprodyšně atmosférou.

Ale touha po stále rostoucí spotřebě a bezohlednost lidí už nestačí. Společnost se polarizuje a kastuje podle oborů a profesního zaměření. Zelení ideologové přírodních věd se vymezují proti technickým oborům jako jsou vodohospodářství a lesní hospodářství a brojí proti inženýrskému pojetí krajiny. Mnohdy bez hlubších znalostí se staví proti umělým zásahům do krajiny a prosazují bezzásahovost a přírodní procesy. Dokonce jsem zaznamenal názor, že je třeba počkat až generace těchto inženýrů technického a ekonomického směru vymřou. Pak se teprve mohou ti praví ekologové a environmentální právníci pustit do zásadní revize zákona o ochraně přírody a krajiny... Nechtějí slyšet, že česká kotlina je kulturní krajina přetvořená člověkem a místy degradovaná, tak jako celá Evropa a že je třeba jí pomáhat a napravit aspoň část toho, co jsme jako lidé neuváženě poničili. Ano, a to za cenu vysokých nákladů. Jak jinak.

Společnost je ochotna dát peníze do vývoje nových technologií nebo umělé inteligence případně zkoumání vesmíru. Ale do pozemkových úprav? Co to je? Jaký to má ekonomický přínos a zisk? A tak v komoře je jen třetina členů než na jejich počátcích, z projekčních firem odchází mladí lidé, protože je zaměstnavatelé nedokáží zaplatit, přiděl financí ze státního rozpočtu stagnuje, náklady prací rostou, počet úředníků se snižuje... Víím. Je spousta důvodů k pesimismu a environmentálnímu žalu. Zlo světa je nepochybné. Pandemie, migrace, válka a hrozící sociální krize. Nevíme, jestli se leďovce vrátí do Evropy, nebo se naopak roztají a zaplaví pevninu. Nebo se Země zřítí do Slunce? Mezi tím však dělejme pozemkové úpravy, jak to jde. Je to dobré pro lidstvo i pro Zem.

Vraťme se od globálních úvah na valnou hromadu komory do 25.11. l.p. 2022 do zasedacího sálu č. 318 Novotného Lávkva č. 5 v Praze. Sedím, jak už jsem řekl, v poslední lavici přednáškového sálu a poslouchám. Byl jsem vyzván předsedou komory, abych přišel dopředu. A tak jsem šel. Rozhlížím se po sále okolo přítomných delegátů shromáždění. Z původních zakladatelů komory jsme na tomto shromáždění jen dva. Ing. Tměž z Litomyšle projektant a expert, který dodnes zpracovává posudky na plány společných zařízení, a já soudní znalec a vrchní rada ve výslužbě. V roce 1994 jsme díky teamové spolupráci firmy Agroprojekce Litomyšl, geodetické firmy Georeál Plzeň a Pozemkového úřadu Plzeň jih zapsali do katastru nemovitosti první komplexní pozemkovou úpravu v Čechách formou obnovy katastrálního operátu. Tehdy byli zpracovatelé pozemkových úprav a úředníci pozemkových úřady partnery nikoli jen obchodními stranami. Vnímaly pozemkovou úpravu jako společné dílo. To je už dávno a mnohé se změnilo. Ale výsledky pozemkové úpravy v podobě polních cest, zasačkových pásů, příkopů, průlehů a biokoridorů jsou v Olešné u Nezvěstic přirozenou součástí krajiny. Jako by tam byly odjakživa. Vodím tam studenty na exkurze v rámci výuky pozemkových úprav.

A tak stojím vpředu před shromážděním odborníků. Dostal jsem novou knihu, kterou vydal Státní pozemkový úřad. 30 let pozemkových úřadů. Byl jsem spoluautorem a jsem čestným členem komory. Ve sta-

řeckém věku sedmdesátí let. Jsem starší než pozemkové úřady. Hodně toho pamatuji. Knihu mi předal můj bývalý kolega ústřední ředitel Martin Vrba. Vyfotili nás a já si jdu sednout do poslední lavice za potlesku přítomných. Děkuji. Bylo to krásné období mého života...

Zpráva z průběhu shromáždění delegátů ČMKPÚ z.s.

Dne 25. 11. 2022 proběhlo v budově ČS VTS, přednáškový sál č. 318 Novotného Lávkva 5 v Praze shromáždění zvolených delegátů poboček, včetně navržených kandidátů do představenstva a kontrolní komise. Volební období pěti let totiž končí a podle stanov je nutné zvolit nové obsazení orgánů komory.

Zasedání řídil předseda ČMKPÚ Ing. Michal Pochop. Po zahájení vystoupil hlavní host shromáždění pan ústřední ředitel SPÚ Ing. Martin Vrba. Jeho presentace se týkala otázek financování pozemkových úprav, což je pro existenci a rozvoj projekčních firem zásadní téma. Konstatoval, že z přidělených prostředků na rok 2021 je v současnosti vše vyčerpáno. Pro plánovací období „Sucho 2030“ jsou příslíbené roční částka cca 2,0–3,1 miliard Kč. Na rok 2022 je schváleno přidělení 1,9 miliard Kč, který tvoří konečný rozpočet. Předpoklad na rok 2023 je 1,5 miliard Kč a bude ještě jednáno o slíbených 3 miliardách. Na rok 2023 je vysoutěženo 131 KoPÚ (plán 150/rok).

Dále proběhli administrativní a procesní úkony pro řádnou volbu delegátů a samotná tajná volba s následujícími výsledky:

Nevolenými členy představenstva ČMKPÚ jsou předsedové oblastních poboček:

doc. Ing. Jana Podhrázská, Ph.D. – Jihomoravská pobočka, Petr Machala – Severomoravská pobočka, Ing. Zbyněk Pilař – Východočeská pobočka, Ing. Michal Votoček, Ph.D. – Středočeská pobočka, Ing. Jan Sokol – Jihočeská pobočka, doc. Ing. Petr Vráblík, Ph.D. – Severočeská pobočka, Ing. Lubor Pekarský – Západočeská pobočka
Nově zvolení členové představenstva:

Ing. Michal Pochop – Jihomoravská pobočka,
Ing. Zuzana Skřivanová, Ph.D. – Středočeská pobočka,
Ing. Vladimíra Vondráčková – Západočeská pobočka,
Ing. Aleš Tůma – Jihomoravská pobočka,
Ing. Hana Jeníčková – Východočeská pobočka,
Ing. Vladimír Luks – Středočeská pobočka,

Ing. Pavel Šilar – Východočeská pobočka,
Ing. Tomáš Buchmaier – Jihomoravská pobočka

Předsedou zvolilo nové představenstvo Ing. Michala Pochopa.

Po přestávce pokračovalo shromáždění přednesením zpráv předsedů poboček o výsledcích činnosti na pobočkách za uplynulé volební období včetně finanční uzávěrky. Zpráva kontrolní komise konstatovala mírný nárůst finančních prostředků na celostátním účtu komory a výsledky posouzení ekonomiky časopisu, kdy byla konstатовána jeho finanční soběstačnost a mírná výdělečnost. Z hlediska porovnání finančních příspěvků na účet komory bylo konstатовáno, že se změnila doba. Po roce 2013 skončilo pořádání velkých celostátních konferencí, které přinášeli hlavní finanční zisky komory. Také SPÚ začala podle služebního zákona vzdělávat své zaměstnance.

Předseda komory přednesl zprávu o činnosti za celou komoru. Konstatoval, že se od roku 2016 daří dohodnout roční akční plán s SPÚ, který obsahuje zhruba 8 akcí. Jedná se o spolupráci na soutěži Žít krajinou, vzdělávání veřejnosti a připomínkování legislativy.

V diskusi vystoupil šéfredaktor časopisu Pozemkové úpravy Ing. Václav Mazín, Ph.D.. Hlavním cílem časopisu je udržet odbornou úroveň, což se daří, ale situace je stále napjatá, protože ubývá dopisovatelů a spolupracovníků z řad výzkumníků a pedagogů na univerzitách. Jednak odchází do důchodu a také výstupy ze seminářů a konferencí se měnily a nemají formu vědeckých článků. Přesto se daří spolupráce s některými jinými časopisy jako je Vodohospodářství, ale i tam jsou obdobné problémy. Koncem roku se podařilo obměnit redakční radu. Po schválení členy redakční rady a předsedy komory byli přijati Ing. Jan Szturc Ph.D. z AF Mendelu v Brně, výzkumný pracovník a projektant pozemkových úprav a Ing. Veronika Sobotková Ph.D. z VÚV T.G.M. Brno.

Poznámka: V příštím čísle časopisu bude otištěno schválené usnesení ze shromáždění delegátů. ■

TÉMA

Vyhlášené výsledky 15. ročníku soutěže Žít krajinou 2021

Dne 8. 11. 2022 se v Hlavním sále Valdštejnského paláce Senátu PCR konalo, pod záštitou ministra zemědělství Zdeňka Nekuly, vyhlášení výsledků 15. ročníku soutěže Žít krajinou.

Slavnostní akce se zúčastnil senátor a předseda Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova Jiří Vosecký, náměstek pro řízení Sekce pro fondy EU Ministerstva zemědělství Pavel Sekáč, předseda Českomoravské komory pro pozemkové úpravy Michal Pochop a ústřední ředitel Státního pozemkového úřadu Martin Vrba. Ve svých projevech zdůraznili důležitost pozemkových úprav a jejich pozitivní vliv na českou krajinu. Přítomní senátoři se zapojili do předávání ocenění a Pamětních listů Stálé komise Senátu pro rozvoj venkova. Cenu Státního pozemkového úřadu předal s ústředním ředitelem Vrbou i místopředseda Spolku pro obnovu venkova Eduard Kavala.

„Připomeňme si, že pozemkové úpravy letos slaví své 30. výročí. Pokud budu mluvit o investicích do krajiny, od roku 1991 jsme do pozemkových úprav investovali necelých 33 miliard Kč. Za těmito čísly stojí poctivá a profesio-

nální práce jak úředníků, projektantů pozemkových úprav a staveb, tak i dodavatelů a patří jim za to opravdu velké poděkování,“ uvedl ve svém projevu Martin Vrba, ústřední ředitel Státního pozemkového úřadu.

Státní pozemkový úřad (SPÚ) se od listopadu 2020 aktivně zapojil do přípravy **Národního plánu obnovy**, ve kterém bude v letech 2021–2023 realizovat opatření ochrany životního prostředí a adaptace na změnu klimatu a dále opatření zelené infrastruktury podporující biodiverzitu a mimoprodukční funkce krajiny. V rámci aktivity/investice „Provádění pozemkových úprav s pozitivním vlivem na prevenci eroze a zachycování srážek“ jsou na toto období alokovány prostředky ve výši 826,4 mil. Kč bez DPH. Za tyto prostředky SPÚ zrealizuje potřebná opatření ke zlepšení hospodaření s vodou v krajině, ochraně životního prostředí, adaptace na změnu klimatu a podporu biodiverzity, jako například akumulční vodní nádrže, mokřady, tůně, protierozní meze a příkopy, biocentra, biokoridory a další výsadby zeleně mimo les.

Soutěž Žít krajinou každoročně představuje nej kvalitnější opatření realizovaná v pozemkových úpravách. Jedná se o projekty, které se zaměřují především na zmírnění škod způsobených klimatickými změnami (sucho, povodně), ale také opatření ke zmírnění projevů půdní eroze, ekologická opatření a opatření ke zpřístupnění pozemků.

Soutěží se ve dvou kategoriích: **I. Zelená a dopravní infrastruktura** (prvky ÚSES, opatření ke zpřístupnění pozemků) a **II. Tvorba a ochrana krajiny** (protierozní a vodohospodářská opatření). V každé kategorii byly oceněny tři nejlepší projekty, zároveň byly uděleny Cena Státního pozemkového úřadu a Cena veřejnosti pro nejlépe hodnocená opatření.

I přes veškerá vládní opatření ohledně onemocnění COVID-19 se podařilo 7. října 2021 v Senátu Parlamentu ČR vyhlásit vítěze 14. ročníku soutěže Žít krajinou a symbolicky dne 15. prosince 2021 zahájit nový, 15. ročník této soutěže. V tomto jubilejním ročníku se představilo 45 projektů.

Do kategorie Zelená a dopravní infrastruktura se přihlásilo 22 projektů, 23 projektů bylo přihlášeno v kategorii Tvorba a ochrana krajiny. Odborná komise hodnotily projekty od 1. března do 30. dubna 2022. Pro každou kategorii bylo vybráno 5 hodnotitelů. Každý hodnotitel mohl projektu udělit maximální počet 40 bodů. Veřejnost se zapojila do soutěže svými hlasy během měsíce dubna. Hodnocení probíhala elektronicky na webovém portále soutěže. O výsledném umístění přihlášených projektů 15. ročníku soutěže Žít krajinou, rozhodla na svém jednání 25. května 2022 centrální komise, která zároveň nejlepšímu projektu udělila Cenu Státního pozemkového úřadu.

I. kategorie

Zelená a dopravní infrastruktura, počet hodnocených projektů: 22

Odborná komise

Prof. Ing. Jan Váchal, CSc. (JČU České Budějovice), doc. Ing. Ludvík Vébr, CSc. (ČVUT Praha), Ing. Petr Pánek, Ph.D. (ČVUT Praha), doc. Dr. Ing. Petr Marada (MENDELU Brno), Ing. Jana Janíková (Zahradní a krajinářská tvorba spol. s r.o. Brno).

Kritéria hodnocení

Územní vazby:

- Začlenění stavby do krajiny – respektování krajinného rázu
- Návaznost na ostatní prvky v krajině
- Polyfunkčnost zařízení

Kvalita provedení:

- Vhodnost použitého sadebního/konstrukčního materiálu
- Kvalita výsadby a následné péče/technické provedení detailů
- Splnění min. funkčních parametrů/dodržení tech. norem a parametrů – optimální funkčnost

Efektivita:

- Ekonomická efektivita – zohlednění ceny a doby výsadby/výstavby
- Potřebnost realizace – vzhledem k původnímu stavu

Hodnocení odborné komise:

1. místo – *Polní cesty HPC1 v k.ú. Kryry a HPC3R v k.ú. Vroutek* (pobočka Louny)
 2. místo – *Polní cesty HPC1 v k.ú. Holeděč, HPC1 a HPC2 v k.ú. Stránky, Biokoridory LBK4 v k.ú. Holeděč a LBK6 v k.ú. Stránky lokalita „Na Pískách“* (pobočka Louny)
 3. místo – *Polní cesty v k.ú. Veverí u Nových Hradů a v k.ú. Mýtiny* (pobočka České Budějovice)
-
1. místo – *Polní cesty HPC1 v k.ú. Kryry a HPC3R v k.ú. Vroutek* (pobočka Louny)

Obrázek 1: Stav před realizací

Obrázek 2: Stav po realizaci – polní cesta – lomový kámen

Obrázek 3: Stav po realizaci – polní cesta s výsadbou

2. místo – *Polní cesty HPC1 v k.ú. Holeděč, HPC1 a HPC2 v k.ú. Stránky, Biokoridory LBK4 v k.ú. Holeděč a LBK6 v k.ú. Stránky lokalita „Na Pískách“* (pobočka Louny)

Obrázek 4: Stav před realizací

Obrázek 5: Stav po realizaci – polní cesta s biokoridorem

Obrázek 6: Stav po realizaci – biokoridory podél cest

3. místo – *Polní cesty v k.ú. Veverí u Nových Hradů a v k.ú. Mýtiny* (pobočka České Budějovice)

Obrázek 7: Stav před realizací

Obrázek 8: Stav po realizaci – polní cesta s výsadbou

Obrázek 9: Stav po realizaci – polní cesta s odvodněním

II. kategorie

Tvorba a ochrana krajiny, počet hodnocených projektů: 23

Odborná komise

Doc. Ing. Jana Podhrázká, Ph.D. (MENDELU Brno), prof. Ing. František Toman, CSc. (MENDELU Brno) Ing. Martin Weber (VÚKOZ Průhonice), doc. Dr. Ing. Alena Salašová (MENDELU Brno), prof. Ing. Miroslav Dumbrovský, CSc. (VUT Brno).

Kritéria hodnocení

Územní vazby:

- Začlenění stavby do krajiny – respektování krajinného rázu
- Návaznost na ostatní prvky v krajině
- Polyfunkčnost zařízení

Kvalita provedení:

- Vhodnost použitého materiálu
- Technické provedení detailů
- Dodržení tech. norem a parametrů – optimální funkčnost

Efektivita:

- Ekonomická efektivita – zohlednění ceny a doby výstavby
- Potřebnost realizace – vzhledem k původnímu stavu

Hodnocení odborné komise:

1. místo – **Vodohospodářská opatření v k.ú. Vítovice u Bystřice pod Hostýnem** (pobočka Kroměříž)
2. místo – **Revitalizace údolí v Kuřimském Jestřabí** (pobočka Brno)
3. místo – **Revitalizační opatření na pravém břehu Holomně, k.ú. Drslavice** (pobočka Uherské Hradiště)

1. místo – **Vodohospodářská opatření v k.ú. Vítovice u Bystřice pod Hostýnem** (pobočka Kroměříž)

Obrázek 10: Stav před realizací

Obrázek 11/12: Stav po realizaci – retenční nádrž – celk. pohled

2. místo – **Revitalizace údolí v Kuřimském Jestřabí** (pobočka Brno)

Obrázek 13: Stav před realizací

Obrázek 14: Stav po realizaci – revitalizace údolí – rybníček

Obrázek 15: Stav po realizaci – revitalizace údolí – celkový pohled

3. místo – **Revitalizační opatření na pravém břehu Holomně, k.ú. Drslavice** (pobočka Uherské Hradiště)

Jedná se o stavbu komplexního, polyfunkčního vodního díla (poldr, vodní nádrž, tůň, mokřad) a dvou polních cest. Zbudovaný poldr zachytí velké množství přívalových srážek a nedopustí jejich ničivé účinky v intravilánu obce tím, že při prů-

chodu povodňové vlny a velkých vod bude docházet ke vzdouvání vody v celém prostoru vymezeném hrází poldru. Při dosažení maximální hladiny v poldru se začne zaplavovat vodní nádrž. V prostoru poldru je vytvořen trvalý mokřad a dvě tůně zajišťující příznivé podmínky pro existenci vodních rostlin a živočichů. Vodní nádrž slouží k zadržení vody v krajině a dále plní funkci estetickou, krajinytvornou a rekreační. Okolím staveb je zatravněno a ozeleněno místními druhy stromů a keřů. Polní cesty slouží k zajištění přístupnosti přilehlých pozemků a pro obslužné práce na vodním díle.

Obrázek 16: Stav před realizací

Obrázek 18: Stav po realizaci – revitalizace – celkový pohled ↑

← Obrázek 17: Stav po realizaci – revitalizace – vodní nádrž

Cena Státního pozemkového úřadu

O Ceně Státního pozemkového úřadu rozhodla centrální komise. Nejvíce se členům centrální komise líbil projekt s názvem:

„Revitalizační opatření na pravém břehu Holomně, k.ú. Drslavice“, který do II. kategorie Tvorba a ochrana krajiny soutěže Žít krajinou přihlásila pobočka Uherské Hradiště.

Cena veřejnosti

Hlasování veřejnosti se uskutečnilo od 1. do 30. dubna 2022 a zapojilo se do něj 375 respondentů. Nejvíce hlasů v rámci obou kategorií získal projekt pobočky Liberec **Vodní nádrže VN1, VN2 a polní cesta HPC4 v k.ú. Heřmanice u Frýdlantu a k.ú. Kristiánov**, který soutěžil ve II. kategorii – Tvorba a ochrana krajiny, projekt získal celkem 66 hlasů.

Cenu veřejnosti získalo společné zařízení, kterou do soutěže přihlásila pobočka Liberec s názvem Vodní nádrže VN1, VN2 a polní cesta HPC4 v k.ú. Heřmanice u Frýdlantu a k.ú. Kristiánov (II. kategorii – Tvorba a ochrana krajiny).

Projekty jsou ke shlednutí na webovém portálu soutěže Žít krajinou www.soutezzk.spucr.cz

Aktualizace Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav účinná od 1. 7. 2022

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad

Záměrem tohoto článku je upozornit čtenáře časopisu *Pozemkové úpravy* na některé provedené změny v *Metodickém návodu pro provádění pozemkových úprav*, které začaly platit od 1. 7. 2022. Nabízí se otázka, z jakého důvodu došlo v tak krátké době od prvního vydání *Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav* (účinnost od 1. 1. 2022), k jeho aktualizaci. Hlavním důvodem je novela vyhlášky č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav (v dalším textu jen „vyhláška“), která nabyla účinnosti současně s uvedeným *Metodickým návodem*, tj. k 1. lednu 2022. Zapracovávat změny pocházející z právního předpisu, který je vázán na publikování ve *Sbírce zákonů*, s předstihem a nejistotou konečného znění, by bylo ze strany metodického vedení značně nezodpovědné. Proto nezbylo než v poměrně krátké době přikročit ke zmíněné aktualizaci *Metodického návodu pro provádění pozemkových úprav*. Obsah novely vyhlášky nebyl, ale výlučným důvodem úprav tohoto *Metodického návodu*. To, že se během zmíněného půl roku sešly i další podněty k úpravám, které přinesla praxe, jen dokumentují značnou „živost“ a rozmanitost oboru pozemkových úprav, a to i navzdory všem překážkám, které se na nás poslední dobou rítí z různých stran, aniž bychom je mohli, jakkoliv účinně ovlivnit. V následujícím textu bude *Metodický návod pro provádění pozemkových úprav* uváděn pouze zkráceně jako „*Metodický návod*“ a zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku jako „zákon“.

Kapitola 1 – Úvodní ustanovení

V úvodním ustanovení *Metodického návodu* je kromě již výše uvedeného vysvětlení potřeby jeho aktualizace, s odkazem na novelu vyhlášky č. 13/2014 Sb., připomenuta existence Společného metodického pokynu Ministerstva životního prostředí a Státního pozemkového úřadu (č.j. MZP/2021/610/2560 ze dne 1. 7. 2021 a č.j. SPU 242254/2021 ze dne 1. 7. 2021), který je obsahově kompatibilní s *Metodickým návodem* a je k dispozici na webových stránkách Státního pozemkového úřadu v sekci Pozemkové úpravy, Právní předpisy a metodiky. Zacielen byl především na útvary metodicky vedené Ministerstvem životního prostředí.

Kapitola 3

Příprava a zahájení řízení o pozemkových úpravách

Do podkapitoly 3.2 byl zapracován postup, týkající se § 4 odst. 3 vyhlášky, kterým došlo k určitému omezení při řešení pozemků, jejichž součástí je budova s číslem popisným nebo evidenčním a která neslouží zemědělské výrobě. Možnost řešení takových pozemků je vázána na jejich bezprostřední sousedství se stávajícím nebo nově navrhovaným opatřením PSZ. Zároveň je však potřeba, při řešení takových pozemků, myslet na ustanovení § 3 odst. 3 zákona. Pokud by vlastník neudělal souhlas s řešením takového pozemku v obvodu pozemkových úprav, pak není možné použít postup podle § 4 odst. 3 vyhlášky.

Podkapitola 3.2.1 upřesňuje poslední možnost, kdy lze provést změnu obvodu pozemkových úprav. Změnu ObPÚ lze provést pouze do doby vystavení návrhu pozemkových úprav, jinými slovy námitky uplatněné k vystavenému návrhu nemohou mít vliv na rozsah obvodu pozemkových úprav. Takové námitky by nebylo možné za žádných okolností vyhovět.

K zajišťování souhlasů podle § 3 odst. 3 zákona, konkrétně k větě poslední, kde je uvedeno, že souhlas se s řešením pozemků nevyžaduje u pozemků, které jsou v obvodu pozemkových úprav v katastru nemovitostí evidovány se způsobem využití pozemku jako ostatní komunikace, bylo upřesněno (podkapitola 3.2.3), že se tento souhlas nevyžaduje ani u existujících komunikací v extravilánu obce, které jsou dle ÚP v zastavitelném území. Důvodem tohoto upřesnění pak bylo sjednocení přístupu k vyžadování souhlasů a zajištění většího prostoru pro nakládání s těmito pozemky, které jsou využitelné pro PSZ.

Upřesnění v podkapitole 3.5.4.2 si vyžádaly praktické zkušenosti, kdy některé katastrální úřady požadovaly, s odvoláním na novelizaci § 10 odst. 1 vyhlášky, uzavírání dohody i v případech, kdy se v obvodu pozemkových úprav nevykytují pozemky neřešené. V takovém případě je zcela dostačující písemné stanovení podmínek podle § 6 odst. 6 zákona, bez uzavírání dohody.

Odbor pozemkových úprav je jako nadřízený orgán povinen provádět kontrolní činnost. Vady a nedostatky zjištěné při kontrolní činnosti jsou značným přínosem pro následné sjednocování praxe. A právě provedenými kontrolami a také při řešení podaných odvolání bylo zjištěno, že pobočky velmi často postupují v rozporu s § 6 odst. 9 zákona, když vystavují pověření ke vstupu na pozemky pouze zaměstnancům zpracovatele návrhu pozemkových úprav. Podrobně je tedy v *Metodickém návodu* (podkapitola 3.5.6) popsáno zajištění vstupu a vjezdu na pozemky osobám, vykonávajícím činnosti vyplývající ze zákona, a to v tom smyslu, že pověření musí být pro řízení o pozemkových úpravách vystaveno všem osobám, které se účastní terénních šetření, tzn. např. i zástupci obce, členům sboru zástupců nebo zaměstnancům katastrálních úřadů.

Kapitola 5 – Úvodní jednání

V kapitole věnované úvodnímu jednání byla upřesněna v podkapitole 5.5 účast zástupce SPÚ ve sboru zástupců, pokud v řešeném obvodu pozemkových úprav SPÚ hospodaří s více než 10 % výměry řešených pozemků. Toto upřesnění bylo vyvoláno negativními ohlasy účastníků řízení, kteří poukazovali, z důvodu neznalosti organizační struktury SPÚ, na případnou účast 2 zástupců SPÚ ve sboru, myšleno zástupce za pobočku a zástupce za správu majetku.

Kapitola 6 – Rozbor současného stavu

S ohledem na získávání nových vědeckých poznatků byl ve spolupráci se zástupci odborné veřejnosti a VÚMOP upraven text podkapitoly 6.2.4.2 Ochrana půdy, vyhodnocení zhutnění půdy, včetně odkazu na geoportál, kde jsou také tyto údaje o zhutnění půdy k dispozici.

Kapitola 8

Zeměměřické činnosti při provádění pozemkových úprav

Podkapitola 8.4 nově reaguje na aktualizované ustanovení § 7 odst. 1 vyhlášky, potřebou důsledného odůvodnění změny procesu v řízení o pozemkových úpravách, tj., v případě, kdy ze závažných důvodů předchází zjišťování průběhu hranic úvodnímu jednání. V této souvislosti je třeba upozornit, že za závažný důvod takto vedeného řízení nemůže být považována kumulace a organizace prací ze strany zhotovitele návrhu pozemkových úprav. →

Kapitola 9

Jednoduché pozemkové úpravy za účelem umístění a realizace společných zařízení

V závěru podkapitoly **9.1** byl upřesněn postup ohledně zavedení příslušného druhu pozemku do katastru nemovitostí, tak aby tento druh pozemku odpovídal plánované realizaci společného zařízení. Současně bude k dotčeným pozemkům vyznačena v katastru nemovitostí poznámka o tom, že je pozemek určen pro realizaci společných zařízení. Vyznačení poznámky se v tomto případě týká pouze pozemků, které jsou ve vlastnictví státu (§ 9 odst. 13 v souvislosti s § 9 odst. 12 zákona).

Kapitola 11

Zpracování soupisu nároků vlastníků pozemků

V celé kapitole byly provedeny drobné úpravy a doplnění s ohledem na aktuálně platné znění vyhlášky. Významnějším doplněním je tabulka, týkající se pozemků, které je možné řešit v pozemkových úpravách pouze se souhlasem vlastníka podle § 3 odst. 3 zákona. U těchto pozemků se v soupisu nároků do poznámky uvede „§ 3 odst. 3“ a konkrétní důvod pro zařazení do této kategorie, a to ve tvaru § 3 odst. 3 – 1,3. Při čemž příkladmo uvedené kódy 1,3 jsou použity ze zmiňované doplněné tabulky, která obsahuje všechny typy pozemků, na něž se vztahuje § 3 odst. 3 zákona. Slovně pak bude tento popis uvedených kódů popsán ve vysvětlivkách.

Dále byl do podkapitoly **11.2.2** doplněn postup při nakládání s historickými věcnými břemeny (§ 11 odst. 15 zákona). V případě historických věcných břemen, která z důvodů stanovených zákonem nepřecházejí do nového stavu vzešlého z návrhu pozemkových úprav je třeba mít na zřeteli, že o těchto věcných břemenech není v pozemkových úpravách rozhodováno ve správním řízení a nakládání s nimi bude řešeno prostřednictvím přílohy 2a rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv.

Doplněny byly 2 podkapitoly – **11.2.4** Vedení dokumentace soupisu nároků a **11.2.4.1** Závaznost vzorů soupisu nároků (a soupisu nových pozemků). V případě první z uvedených podkapitol je cílem především na pobočky a jimi vedené správní spisy a doklady, které jsou podkladem pro vydání rozhodnutí. Cílem druhé z uvedených podkapitol je sjednocení praxe ve vztahu k § 27a odst. 4 vyhlášky, podle kterého *vzory uvedené v přílohách č. 2 a 3 k této vyhlášce jsou závazné z hlediska obsahu i grafického vyjádření*. Po nabytí účinnosti novely vyhlášky bylo uplatnění tohoto ustanovení vyžadováno pobočkami více méně na základě individuálního vnímání právního výkladu. Bylo tedy nezbytné sjednotit požadavky na závaznost vzorů vyhlášky, aby se zpracovatelé návrhů pozemkových úprav nedostávali do složitých situací, kdy předem nemohli předpokládat, jaký požadavek bude z té které pobočky v tomto směru vznesen.

Posledním významnějším upřesněním postupu v této kapitole bylo doplnění textu do podkapitoly **11.5.2.1** Oceňování lesních porostů, kterým byl nastaven postup porovnání stávajícího porostu na pozemku původním a nově navrženým, pro případy, kdy není třeba ocenění porostu při zachování původního vlastníka pozemku k alespoň 90 % (110 %) výměry původního pozemku oproti návrhu.

Kapitola 12 – Práva k cizí věci

Doplněním podkapitol **12.3.1** Řešení předkupního práva a **12.3.2** Zrušení předkupního a zástavního práva u pozemků, u kterých je zapsáno zástavní nebo předkupní právo ve prospěch státu zřízené podle zákona č. 503/2012 Sb., nebo zákona č. 95/1999 Sb. bylo reagováno na negativní dopad legislativního procesu u novelizace zákona, kdy

došlo ke zrušení úpravy pro nakládání s předkupním právem s věcnými účinky a začleněním tohoto práva do skupiny práv, které ze zákona přecházejí do navrhovaného stavu (§ 11 odst. 14 zákona). Metodickým návrhem nastavený postup je snahou o nalezení kompromisního řešení tak, aby případným řešením původního předkupního práva nedocházelo k výslovnému porušení zákona a současně bylo s tímto právem naloženo logicky ve vztahu k novému uspořádání pozemků. Důležitou roli zde však hraje vzájemná dohoda dotčených vlastníků. Specifický postup si vyžádala předkupní a zástavní práva u pozemků, u kterých jsou tato práva zapsána ve prospěch státu, neboť se zde jedná o postup podle zákona č. 503/2012 Sb., ev. zákona č. 95/1999 Sb.

Kapitola 13 – Plán společných zařízení

Do úvodu této kapitoly bylo včleněno upřesnění terminologie „realizace, rekonstrukce a bez opatření“. V podkapitole **13.1** Opatření ke zpřístupnění pozemků byl více rozpracován postup, kdy je ve vlastnictví fyzické nebo právnické osoby pozemek vedený v KN jako ostatní plocha, ostatní komunikace a tento pozemek bude sloužit stejnému účelu i po skončení pozemkových úprav a zůstane ve vlastnictví fyzické nebo právnické osoby. K dalšímu upřesnění došlo v případě využití lesních cest ke zpřístupnění zemědělských pozemků (podkapitola **13.1.1**).

V souvislosti se zhutněním půd zmiňovaným v kapitole Rozbor současného stavu došlo k doplnění textu do podkapitoly **13.2.3** Další opatření navrhovaná k ochraně ZPF.

V podkapitole **13.5** Postup vytváření a způsob projednání plánu společných zařízení bylo nad rámec původního textu upozorněno na nutnost vhodného umístění jednotlivých prvků PSZ vždy na pozemek jednoho vlastníka z důvodu následné realizace díla a jeho předání jiné osobě.

S realizací souvisí i doplnění textu v podkapitole **13.5.1** Návrh řešení nesouladu plánu společných zařízení s územně plánovací dokumentací, a to ve vztahu k § 9 odst. 15 zákona, kdy je potřeba zajištění změny územního plánu podle schváleného PSZ přenesena na obce.

Kapitola 14

Návrh nového uspořádání pozemků

V podkapitole **14.1** Vytváření návrhu pozemkových úprav byly více vysvětleny důvody, proč nelze řešit přídatné spoluvlastnictví v rámci rozhodování o pozemkových úpravách. Od zavedení institutu přídatného spoluvlastnictví občanským zákoníkem přetrvávají snahy ze strany zpracovatelů i poboček přídatné spoluvlastnictví řešit i návrhem pozemkových úprav. Tento postup však není umožněn zákonem č. 139/2002 Sb., který je zákonem speciálním vůči obecně platnému občanskému zákoníku. Upraven byl rovněž text i vzorová příloha pro potřebu použití „vlastnického celku“ v řízení o pozemkových úpravách, kdy je obvod tvořen 2 a více celými katastrálními územími (§ 3 odst. 2 zákona).

Poměrně zásadní informací nově uvedenou v podkapitole **14.1.1** Kritéria přiměřenosti, je konstatování, že k překročení kritéria ceny ve prospěch vlastníka se stanovením doplatku nelze přistoupit u vlastníka, kterému byl ustanoven opatrovník. Důvodem tohoto opatření je nevymahatelnost takové pohledávky.

Ve větším rozsahu byl upraven text bodu 1 a 2 podkapitoly **14.2** Postup projednání návrhu pozemkových úprav. Avšak i v tomto případě se krátce po zveřejnění aktualizace Metodického návodu projevil značně individuální přístup poboček k této úpravě a nezbylo, než nastavený postup ještě více upřesnit interním Věstníkem (viz web SPÚ Výřátky z Informací Odboru pozemkových úprav).

S ohledem na ust. § 13 odst. 1 vyhlášky došlo k usměrnění postupu při úpravě návrhu pozemkových úprav v důsledku změn vlastnictví v katastru nemovitostí s dopadem do vystaveného návrhu pozemkových úprav (podkap. 14.2.1). Smyslem zavedení tohoto opatření již vyhláškou, je nastolení určitého „klidového“ období 30 dní před vystavením návrhu. V praxi to neznamená nečinnost zpracovatele. Ten může tak říkajíc „na pozadí“ průběžně připravovat zapracovávání změn do návrhu, který byl schválen potřebnou většinou a je připraven k vystavení. Vlastníci nejsou tak uváděni do zmatku, že se neustále mění stav, který odsouhlasili a pro zpracovatele i pobočku je vytvořen dostatečný časový prostor k zapracování změn, které v mezičase nastaly v katastru nemovitostí, ale jejich zapracování nepodléhá výslovnému souhlasu dotčených vlastníků, tak jak je tomu u námitek podaných k vystavenému návrhu. A právě proto se zapracování těchto změn promítne až při tvorbě DKM a vydání rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv.

Nově byla začleněna podkapitola 14.3 Náležitosti dokumentace návrhu pozemkových úprav, věnovaná autorizaci vytvořené dokumentace. Poměrně zásadní, s ohledem na dosud značně rozvolněný způsob používání terminologie, je opatření, kdy názvy jednotlivých částí dokumentace musí být v souladu s názvy uvedenými v příloze č. 1 vyhlášky. I v tomto případě bylo cílem sjednocení obsahu dokumentace návrhu pozemkových úprav, především pro lepší orientaci laické veřejnosti při probíhajícím správním řízení.

K významnějšímu zásahu ještě došlo u podkapitoly 14.5 Odvolání proti rozhodnutí o schválení návrhu pozemkových úprav. Obsah této podkapitoly je zacílen na postup pobočky, jak nakládat se spisem a jak postupovat v případě, že bylo podáno odvolání do rozhodnutí o schválení návrhu. V této souvislosti je na místě připomenout, že zákon ani správní řád nestanovuje povinnost zpracovateli dávat vyjádření k podanému odvolání, a to ani v případě, že by k tomu byl pobočkou vyzván. Tato povinnost je zákonem stanovena správnímu orgánu, tedy v případě řízení o pozemkových úpravách, pobočce.

Bez zásahu při poslední aktualizaci Metodického návodu zůstaly kapitoly 15 Vyhotovení podkladů pro obnovu katastrálního operátu a 16 Součinnost a postup útvary Státního pozemkového úřadu při řízení o pozemkových úpravách.

Kapitola 17

Realizace společných zařízení

Tuto kapitolu bylo třeba doplnit o upřesnění postupu při stanovování priorit realizace společných zařízení ve vztahu k součinnosti s dotčenou obcí. Dále byl upřesněn pojem „realizace a rekonstrukce“ s tím, že tato technická zhodnocení majetku jsou hrazena z investičních výdajů. Závěr této kapitoly je věnován § 12 odst. 3, tzn. vztahu pozemkových úprav a územního plánu ve vazbě na realizaci společných zařízení. Podstatou je nezbytnost aktualizace územního plánu tak, aby byl v souladu se schváleným PSZ a mohlo být ze strany SPU přistoupeno k realizaci navržených opatření.

Nově byla doplněna podkapitola 17.6. Revize katastru v lokalitách s dokončenými pozemkovými úpravami. Tento postup byl dohodnut již dříve s Českým úřadem zeměměřičkým a katastrálním a stvrzen byl pouze společným dopisem. Aby tento dopis nedošel v průběhu času k zapomnění, byl jeho podstatný obsah začleněn do Metodického návodu.

Kapitola 20 – Přílohy

Do příloh Metodického návodu byly nově přidány dvě přílohy: 27) Soupis nových pozemků pro vlastnický celek

a 28) Vzorová příloha rozhodnutí o schválení návrhu PÚ pro účastníky řízení z titulu existujícího práva k cizí věci. Přestože oba vzory soupisů uvedených v těchto přílohách vyjadřují na první pohled značně komplikovaně, měly by sloužit ke zjednodušení postupu i výstupů pozemkových úprav. Až jejich používáním v praxi bude možné zhodnotit, zda se záměr „zjednodušení“ skutečně povedl nebo zda bude potřeba ještě udělat nějaké úpravy.

Tolik tedy k poslední novele Metodického návodu. V roce 2023 není Odborem pozemkových úprav plánována žádná novelizace zákona č. 139/2002 Sb. ani vyhlášky č. 13/2014 Sb. U Metodického návodu lze předpokládat drobnou aktualizaci z důvodu potřeby zakotvení informací a usměrnění postupů, jak jsou v průběhu roku sdělovány pobočkám prostřednictvím interního Věstníku. Pro úplnost připomínáme, že informace rozesílané Věstníkem, které se týkají i činnosti zpracovatelů, bezodkladně zveřejňujeme na webových stránkách SPÚ na adr. <https://www.spucr.cz/uzemkovy-upravy/vynatky-z-informaci-odboru-rizeni-pozemkovy-ch-uprav>.

Úřední oprávnění k projektování pozemkových úprav v r. 2022

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad, Odbor pozemkových úprav

Zkoušky k udělení úředního oprávnění k projektování pozemkových úprav se letos konaly ve dnech 11. a 12. října. Úspěšnost uchazečů byla 100%. Ze 6 přihlášených uchazečů zkoušku složilo všech 6 přihlášených. Zkušební komise pracovaly v tomto složení:

1. **Bc., Ing. Richard Filip, Ph.D., Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Vladimíra Vondráčková**
2. **Ing. Josef Havelka, Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Jan Ryšavý**

Novými úředně oprávněnými projektanty pozemkových úprav jsou:

Jméno	číslo úředního oprávnění
Ing. Michaela Hořáková	SPU 398419/2022
Ing. Karel Jedlička	SPU 398695/2022
Ing. Filip Mencl	SPU 398335/2022
Ing. Ivo Paulus	SPU 398717/2022
Ing. Martin Stejskal	SPU 398669/2022
Ing. Jan Szturc, Ph.D.	SPU 398455/2022

Informace o konání zkoušek v r. 2023 budou průběžně zveřejňovány na adrese:

<https://www.spucr.cz/uzemkovy-upravy/zkousky-odborne-zpusobilosti-k-projektovani-pozemkovy-ch-uprav>

Bližší informace o podmínkách udělování úředního oprávnění k projektování pozemkových úprav poskytuje:

Ing. Helga Lehm, tel.: 729 922 163.

V souvislosti s konáním zkoušek odborné způsobilosti k projektování pozemkových úprav v r. 2023 upozorňujeme zájemce o zkoušku, že je třeba podat přihlášku do **30. dubna 2023**. Předpokládaný termín zkoušek – od poloviny června do poloviny července 2023.

VZDĚLÁVÁNÍ / Semináře

„Aktuální témata v KoPÚ a vliv klimatických změn na zpracování KoPÚ“

Ondřej Pavlíček, Východočeská oblastní pobočka ČMKPÚ

Dne 22. září 2022 uspořádala Východočeská oblastní pobočka ČMKPÚ již 23. regionální odborný seminář a workshop o pozemkových úpravách. Seminář proběhl ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství, Státním zemědělským intervenčním fondem a Státním pozemkovým úřadem v rámci aktivit Celostátní sítě pro venkov. Téma letošního odborného semináře bylo „Aktuální témata v KoPÚ a Vliv klimatických změn na zpracování KoPÚ. Po dopoledních přednáškách proběhla v odpoledních hodinách exkurze na realizovaná společná zařízení v k.ú. Dolní Loučka a v k.ú. Vendolí. Místem konání semináře byl Kulturní dům v Dlouhé Loučce, okres Svitavy.

Změna vyhlášky č. 13/2014 Sb., a metodiky pro provádění pozemkových úprav

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad, Odbor pozemkových úprav (22. 9. 2022 Dlouhá Loučka)

Od 1. 1. 2021

Zákon č. 139/2002 Sb. –novela č. 481/2020 Sb.

Od 1. 1. 2022

Vyhláška č. 13/2014 Sb. –novela č. 452/2021 Sb.

Od 1. 1. 2022

Metodický návod pro provádění pozemkových úprav

Od 1. 7. 2022

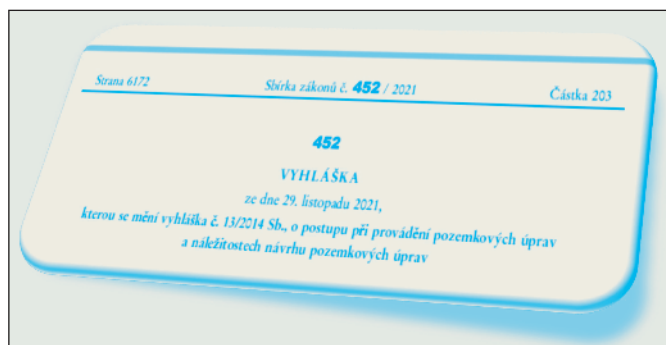
Metodický návod pro provádění pozemkových úprav – aktualizace změna č. 1

Zákon č. 139/2002 Sb. –novela 481/2020 Sb.

- možnost řešení více katastrálních území v jednom obvodu PÚ
- JPÚ bez výměny nebo přechodu vlastnických práv
- při soupisu nároků výzva osobám oprávněným z „historických“ osobních VB
- žádost o ocenění porostů nejpozději do konce
- vyložení soupisu nároků
- duplicitní vlastnictví – pozemky neřešené
- pozemek (s právem hospodařit SPÚ) pro společné zařízení se bezúplatně převede obci po realizaci společného zařízení

- výkupy nejvýše za cenu obvyklou
- určovací žaloba se přenáší na nově navrhovaný pozemek
- priority realizace stanovuje stát (SPÚ)
- změna druhu nebo způsobu využití pozemku určeného pro společné zařízení – jen se souhlasem ústředí
- řešení střetu zájmů u zhotovitele návrhu PÚ

Vyhláška č. 13/2014 Sb. – novela č. 452/2021 Sb.
účinnost od 1. 1. 2022

Pracovní skupiny

Interní SPÚ

- Účel a formy PÚ
- Příprava a zahájení řízení o PÚ
- Účastníci řízení o PÚ
- Úvodní jednání
- Vyrovnání a změna hranice k.ú.
- JPÚ za účelem umístění a realizace společných zařízení
- Upřesnění nebo rekonstrukce přidělů
- Zpracování soupisů nároků vlastníků pozemků
- Práva k cizí věci
- Návrh nového uspořádání pozemků
- Vyhotovení podkladů pro obnovu katastrálního operátu
- Součinnost a postup útvarů SPÚ při řízení o PÚ
- Realizace společných zařízení
- Přehled správních činností a úkonů prováděných při řízení o PÚ
- Přílohy

Externí zhotovitel

odborníci praxe a VŠ (VÚMOP, ČZÚ, FAST VUT, AGRO-PROJEKT PSO) – vedoucí společník VÚMOP

- RSS
- Zeměměřické činnosti při provádění pozemkových úprav
- Plán společných zařízení

Struktura MN

- Obsah
- Použité zkratky
- Legislativa a použitá literatura
- Úvodní ustanovení
- Kap. 1 –18
- Přílohy

Zachována původní struktura MN

Vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav ve znění novely č. 452/2021 Sb.

§ 7 odst. 1

Po zahájení řízení o pozemkových úpravách (§6 zákona) pozemkový úřad svolá úvodní jednání (§7 zákona). Úvodnímu jednání může předcházet zjišťování průběhu hranic (§ 9 odst. 5 zákona).

§ 11 odst. 4

Podkladem pro vyhotovení soupisu nároků jsou údaje zaměření a zjištění skutečného stavu v terénu a výsledku jednání podle odstavce 1. V případě pozemků, na které se vztahuje § 3 odst. 3 zákona, platí druh pozemku vedený v katastru nemovitostí. V soupisu nároků se v poznámce uvede „§ 3 odst. 3“ a důvod pro zařazení do této kategorie pozemků.

§ 12 odst. 2

Na cenu porostu se opravný koeficient podle § 10 odst. 4 nepoužije.

§ 12 odst. 3

Porost, který je součástí pozemku řešeného podle § 2 zákona, jehož výměra se návrhem pozemkových úprav nezmění nebo se nezmění o více než 10% a současně u takového pozemku nedojde při novém uspořádání pozemků ke změně jeho umístění ani ke změně vlastníka, se neoceňuje.

§ 13 odst. 1

V průběhu zpracování návrhu pozemkových úprav se soupis nároků upřesňuje, a to například z důvodu úpravy obvodu pozemkových úprav a změny okruhu účastníků podle § 9 odst. 6 zákona nebo vypořádání spoluvlastnictví podle § 9 odst. 16 zákona. Poslední podnět k aktualizaci soupisu nároků lze zohlednit nejpozději 30 dní před vystavením návrhu. Aktualizované soupisy nároků se doručí pouze dotčeným vlastníkům. Změny, k nimž dojde později, budou řešeny formou zajištění návaznosti listin při vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona.

§ 13 odst. 3

Dojde-li z důvodu úpravy obvodu pozemkových úprav ke změně opravného koeficientu (§ 8 odst. 1 zákona) na prvních třech desetinných místech, provede se aktualizace soupisů nároků.

§ 15 odst. 8

Pozemky jednoho vlastníka, které na sebe bezprostředně navazují, se zpřístupňují jako jeden celek.

§ 20 odst. 3

Umístění a rozsah nově zřízeného věcného břemene se vyznačí v mapě návrhu nového uspořádání pozemků mapovou značkou podle katastrální vyhlášky.

§ 26

Upřesnění a rekonstrukce přidělů v rámci pozemkových úprav

(1) V územích, kde jsou zahájeny komplexní pozemkové úpravy, jejichž součástí je upřesnění nebo rekonstrukce přidělů, se postupuje tak, že pozemkový úřad rozhodne o určení hranic pozemků (§ 13 zákona). Lomové body hranic pozemků, které jsou výsledkem řízení o určení hranic pozemků, mají vždy kód kvality 35) a v řízení o komplexních pozemkových úpravách jsou podkladem pro soupis nároků.

- (2) Nároky – vstupní
– výstupní

§ 27a odst. 4

Vzory uvedené v přílohách č. 2 a 3 k této vyhlášce jsou závazné z hlediska obsahu i grafického vyjádření.

www.spucr.cz

Výňatky z informací Odboru pozemkových úprav a Věstníku SPÚ →

Státní pozemkový úřad Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 – Žižkov http://www.spucr.cz		MN 01/2022
Změna č. 1		
Metodický návod pro provádění pozemkových úprav		
Schvalovatel: Ing. Martin Vřba, ústřední ředitel SPÚ Dne: 23. 6. 2022 Zpracovatel: Ing. Jitka Homoláčová, Ing. Kristýna Groušlová Garant: Mgr. Jaroslava Kosejková, ředitelka Odboru pozemkových úprav Č.j.: SPU 165215/2022 Ruší/Nahrazuje: MN 01/2022 – Metodický návod pro provádění pozemkových úprav, účinný od 1. 1. 2022.	Účinnost dokumentu: Od: 1. 7. 2022	Dotčené osoby: zaměstnanci SPÚ zpracovatelé pozemkových úprav Klasifikace citlivosti: Veřejný

1. Úvodní ustanovení

Důvod aktualizace MN

- novela vyhlášky č. 13/2014 Sb.

Upozornění na:

Společný metodický pokyn Ministerstva životního prostředí a Státního pozemkového úřadu č.j. MZP/2021/610/2560 ze dne 1. 7. 2021 a č.j. SPU 242254/2021 ze dne 1. 7. 2021

WebSPÚ: Společný metodický pokyn MŽP a SPÚ / Právní předpisy a metodiky / Pozemkové úpravy | Státní pozemkový úřad (spucr.cz)

2. Účel pozemkových úprav, jejich formy a působnost Státního pozemkového úřadu v pozemkových úpravách

- umístění a realizace společných zařízení na pozemcích státu nebo obce, a to bez výměny nebo přechodu vlastnických práv. Součástí těchto JPÚ je vždy PSZ.

Kap. 9 Jednoduché pozemkové úpravy za účelem umístění a realizace společných zařízení

Právní rámec: § 4 odst. 3 a § 11 odst. 16 zákona

Příprava a zahájení řízení o pozemkových úpravách

3. Kap. 3.2.1 Zápis Obvodu pozemkových úprav do katastru nemovitostí

§ 9 odst. 7 zákona

Pozemkový úřad ohlásí obvod pozemkových úprav katastrálnímu úřadu k zápisu do katastru nemovitostí a přiloží geometrický plán podle odstavce 6. Neprodleně po zápisu obvodu pozemkových úprav do katastru nemovitostí předloží pozemkový úřad katastrálnímu úřadu seznam parcel, které jsou dotčeny pozemkovými úpravami, za účelem vyznačení poznámky o zahájení pozemkových úprav v katastru nemovitostí. Ode dne vyznačení této poznámky v katastru nemovitostí sděluje katastrální úřad průběžně pozemkovému úřadu všechny změny, a to až do vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 8.

- Změnu Ob PÚ lze provést pouze do doby vystavení návrhu PÚ dle § 11 odst. 1 zákona [1]. Obvod PÚ nelze poté měnit ani na základě uplatněných námitek či připomínek k vystavenému návrhu PÚ.

Kap. 3.2.3 Pozemky v obvodu pozemkových úprav řešené...

Souhlas s řešením pozemků se dle § 3 odst. 3 zákona **nevyžaduje** u pozemků, které jsou v ObPÚ v KN evidovány se způsobem využití jako **ostatní komunikace**.

Tento souhlas se nevyžaduje ani u existujících komunikací v extravilánu obce (tj. mimo zastavěné území obce), které jsou dle ÚP v zastavitelném území.

Kap.3.5.6 Zajištění vstupu a vjezdu na pozemky osobám vykonávajícím činnosti vyplývající ze zákona

(§ 6 odst. 9 zákona)

Udělení písemného pověření se vztahuje na všechny osoby, které se podílejí na provádění PÚ, tzn. zástupce pobočky, zpracovatele PÚ, KP, obce a členy sboru zástupců. Pokud by nastala situace, že bude doplněna nebo vyměněna osoba, která se podílí na činnosti PÚ, je třeba pro ni vystavit pověření dodatečně. Osoby pověřené ke vstupu na pozemky musí být v písemném pověření řádně identifikovány a poučeny, že jsou povinny při vstupu na pozemky na požádání vlastníka pozemku toto pověření předložit společně s průkazem totožnosti.

Kap. 3.5.7 Podjatost

- úřední osoby
- vedoucího pobočky

§ 18 odst. 15 písm. d) zákona

Držitel úředního oprávnění

není oprávněn vypracovávat návrhy pozemkových úprav nebo se na jejich vypracování podílet a ověřovat výsledky vypracovaného návrhu pozemkových úprav v těch katastrálních územích, kde sám nebo osoba jemu blízká vlastní nemovitost, která je předmětem řízení o pozemkových úpravách.

Není podjatost ✧ střet zájmů

4. Účastníci řízení

4.2 Změny účastnictví v průběhu řízení o pozemkových úpravách

Vyloučení účastníka řízení z ObPÚ proti jeho vůli – obtížné

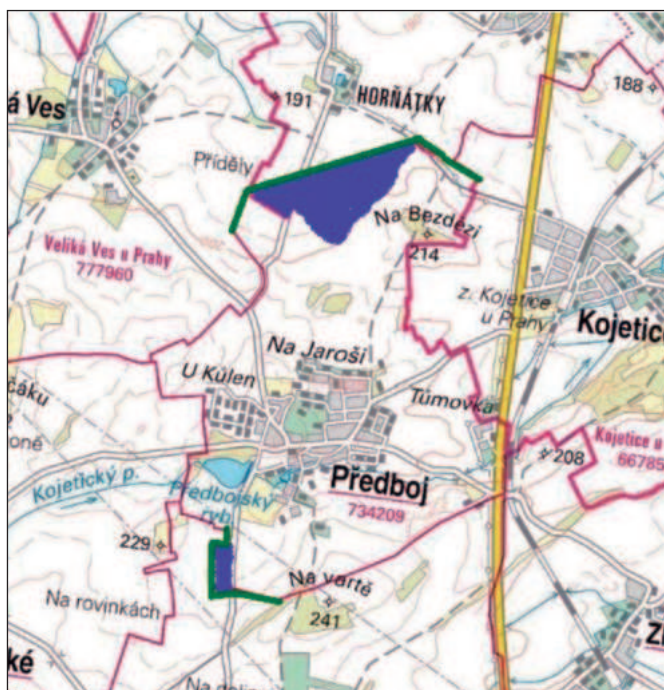
4.5 Ustanovení opatrovníka o pozemkových úpravách

§ 32 spr. ř.

↙ ↘
odst. 2 § 5 odst. 4 zákona

Kap. 4.3 Obec jako účastník řízení

Možnost výkupu pozemků od obce

Nelze vykoupit

Lze vykoupit

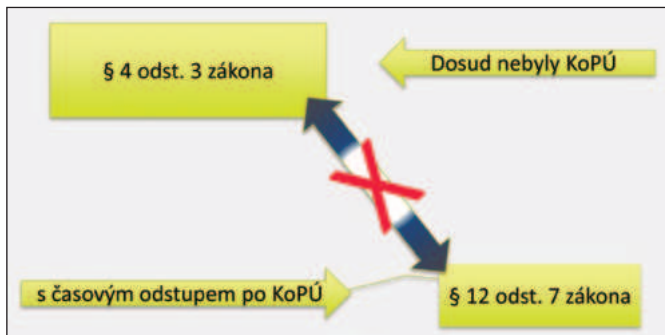
5. Úvodní jednání

5.5 Sbor zástupců (+ §7a vyhlášky)

- Volba sboru jednotlivě (zástupci pobočky a zpracovatelé nepřislouží žádný hlas)

Nevoleným členem sboru zástupců může být i zástupce příslušné správy majetku státu (SPÚ) v případě, že v příslušnosti hospodařit SPÚ bude více jak 10% výměry pozemků v ObPÚ řešených a tento zástupce o členství ve sboru zástupců požádá nejpozději v den konání úvodního jednání.

Jednoduché pozemkové úpravy za účelem umístění a realizace společných zařízení

10. Upřesnění nebo rekonstrukce přidělu

Rozlišovat upřesnění a rekonstrukci

- Postup řízení...
- Stanovení obvodu...
- Rozhodnutí o určení hranic pozemků

Varianty řešení z hlediska zadávání VZ

- Projekční i geodetické práce (zpracovatel)
- Projekční práce (PK); geodetické práce (KÚ)
- Projekční práce (zpracovatel); geodetické práce (KÚ)

11. Zpracování soupisů nároků vlastníků pozemků

U pozemku, který je možné v PÚ řešit pouze se souhlasem dle § 3 odst. 3 zákona, se v soupisu nároků **do poznámky**

uvede „§ 3 odst. 3“ se seznamem konkrétních důvodů pro zařazení do této kategorie (např. § 3 odst. 3–2,3) a druh pozemku dle stavu KN.

kód	důvod
1	pozemek určený pro těžbu vyhrazených nerostů na základě stanoveného dobývacího prostoru
2	pozemek určený pro obranu státu
3	pozemek zastavěný stavbou ve vlastnictví státu
4	pozemek zařazený do rezervy státních pozemků
5	pozemek zastavěný stavbou, která není ve vlastnictví státu
6	pozemek funkčně související se stavbou, která není ve vlastnictví státu
7	přístupová cesta ke stavbě, která není ve vlastnictví státu
8	zahrada
9	pozemek v zastavěném území
10	pozemek v zastavitelné ploše
11	pohřebiště

Hodnota přebytku výměry se určí při prvním stanovení opravného koeficientu a uvádí se v celých m². Aktualizace soupisů nároků se provádí v případě, že dojde z důvodu úpravy ObPÚ ke změně opravného koeficientu na prvních třech desetinných místech (§ 13 odst. 3 vyhlášky). Upřesnění postupu při nakládání s historickými osobními VB (právo užívání a požívání – nikoliv, dluhy, půjčky, zástavy...)

- Osoba oprávněná z VB se ve stanovené lhůtě **nepřihlásí** VB do nově navrhovaného stavu **ze zákona nepřechází** (příloha 2a k rozhodnutí podle §11 odst. 8 zákona)
- Týká se pouze pozemků řešených
- *Historické VB k pozemkům neřešeným – odkázat na postup podle katastrálních předpisů*

Věcná břemena → kap. 12 Práva k cizí věci

Vedení dokumentace soupisu nároků

...Pobočka zajistí, aby obsahem spisové dokumentace o PÚ byla **složka pevně svázaných vlastníky podepsaných i nepodepsaných soupisů nároků**. V případě, kdy je na soupisu nároků v řešených pozemcích uveden pozemek, na nějž se vztahuje souhlas vlastníka dle § 3 odst. 3 zákona a vlastník se k němu ve lhůtě stanovené pobočkou nevyjádří, k tomuto nepodepsanému soupisu nároků se **současně pevně připojí doklad o doručení soupisu vlastníkovi**.

11.2.4.1 Závaznost vzorů soupisu nároků (a soupisu nových pozemků)

Vyhláška § 27 a odst. 4 – závaznost vzorů v přílohách 2 a 3. Závaznými jsou tyto parametry:

- orientace stránky – rozložení na šířku,
- text v názvech sloupců a řádků,
- čitelnost tabulky,
- barva písma (černá),
- podpisová doložka,
- názvy sloupců a řádků tučným písmem,
- v soupisech nároků i v soupisech nových pozemků formulace textů pod tabulkou „Pozemky v obvodu pozemkových úprav – řešené podle § 2 zákona“ (v soupisu nových pozemků v případě doplatku při překročení kritéria ceny rozepsat u každého spoluvlastníka doplatek dle výše podílu).

Ostatní náležitosti a parametry se ponechávají nezávaznými (např. přidání sloupce dle potřeby). S ohledem na publikované vzory soupisu nároků a soupisu nových pozem-

ků u vyhlášky ve Sbírce zákonů je podbarvení částí tabulky rovněž volitelné s tím, že volba sytosti použitého podbarvení nesmí znečitelnovat text v tabulce.

Oceňování porostů

Při posuzování, zda konkrétní porost na pozemku nemusí být oceňován z titulu zachování vlastníka, se porovná neoceňovaný porost na stávající parcele a tentýž porost na navržené parcele. Výměra části porostu, u které je shodný vlastník stávající i navržené parcely, musí dosáhnout alespoň 90% výměry dílu tohoto porostu na stávající i navržené parcele.

12. Práva k cizí věci

Zatížení pozemků žalobou o určení vlastnického práva § 11 odst. 12 zákona – kap. 12.5 MN

Kap. 12.3.1 Řešení předkupního práva

Pozemky povinného umístěny jinam - projednat s dotčenými účastníky zda na předkupním právu trvají

Shoda – sepsat protokol „nepřenesení“ předkupního práva – **v příloze 2** a k rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona.

Nedohodnou-li se – předkupní právo přeneseno na nově navrhované pozemky, příloha 2 a k rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona.

Nelze uplatnit u pozemků, kde je stát oprávněn k předkupnímu a zástavnímu právu oprávněn stát.

Kap.12.3.2 Zrušení předkupního a zástavního práva u pozemků, u kterých je zapsáno zástavní nebo předkupní právo ve prospěch státu zřízené podle zákona č. 503/2012 Sb., nebo zákona č. 95/1999 Sb.

Potvrzení o zániku zástavního nebo předkupního práva (nebo obou) vydává a pobožce předá **Oddělení převodu majetku státu příslušného KPÚ** k pozemkům řešeným.

Potvrzení **připojit k příloze 2** a k rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona s tím, že se tato práva do navrhovaného stavu nepřenesají.

Příslušné potvrzení může být Oddělením převodu majetku státu příslušného KPÚ, v těchto případech, **vydáno nejdříve po zahájení řízení** o PÚ a **nejpozději do nabytí právní moci rozhodnutí podle § 11 odst. 4 zákona.**

14. Návrh nového uspořádání pozemků

– Návrh nových pozemků v rozsahu vlastnického celku **Příloha 27 – Soupis nových pozemků pro vlastnický celek**

- rozdíl ceny k úhradě (§ 10 odst. 2 zákona) zaokrouhlit **na celé koruny směrem dolů**
- zaokrouhlení lze provést až ve výroku rozhodnutí podle § 11 odst. 8
- překročení kritéria ceny se stanovením **doplatku – nelze** u vlastníka, kterému byl ustanoven opatrovník – **nevymahatelné**

Postup projednání návrhu pozemkových úprav

zběžná kontrola návrhu PÚ před rozesláním

Kap. 14.2

.... Posuzovanou dokumentací bude mapa návrhu nového uspořádání pozemků...

Věstník 24/2022 – Informace OPÚ č. 1/2022

Postup projednání návrhu pozemkových úprav – kap. 14.2 MN

V kapitole 14.2 MN je v bodě 1. a 2. nastaven proces kontroly první varianty návrhu nového uspořádání pozemků vyhotovené zpracovatelem. V uvedené kapitole není upřesněn rozsah prováděné kontroly. Vzhledem k rozdílnému přístupu poboček k provádění této kontroly OPÚ upřesňuje, **že kontrola spočívá v posouzení, zda zpracovaným návrhem došlo skutečně k novému uspořádání pozemků ve smyslu jejich scelení, rozdělení a nového umístění, tzn. zkontrolovat, zda návrh nového uspořádání pozemků pouze nekopíruje, až na drobné úpravy, dosavadní stav a dále zda jsou nově navrhované pozemky ve tvaru, který umožňuje jejich obhospodařování s ohledem na způsob využití pozemku.** Detailnější kontrola není předmětem této etapy kontrol a bude pobočkou provedena až v souvislosti s předáním dokončené dílčí části díla.

Kap. 14.2.1

Úprava návrhu pozemkových úprav v důsledku změn vlastnictví v KN s dopadem do vystaveného návrhu pozemkových úprav:

- ❑ 30 dní před vystavením návrhu do nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu
- ❑ Po nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu do vydání rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv (§11 odst. 13 zákona)

Vyhláška § 13 odst. 1 – Aktualizace soupisů nároků

Poslední podnět k aktualizaci soupisu nároků lze zohlednit nejpozději 30 dní před vystavením návrhu. Aktualizované soupisy nároků se doručí pouze dotčeným vlastníkům. Změny, k nimž dojde později, budou řešeny formou zajištění návaznosti listin při vydání rozhodnutí podle § 11 odst. 8 zákona.

Kap. 14.3 Náležitosti dokumentace návrhu pozemkových úprav

...Ověření dokumentace se provádí vlastnoručním podpisem osoby oprávněné k projektování PÚ a otiskem jejího razítka na titulní (úvodní) stranu konkrétní dokumentace, pokud je tato dokumentace pevně svázána v jednom celku,...

Zpracovatel PÚ je povinen všechny tyto jednotlivé části dokumentace **označovat v souladu s jejími názvy dle Přílohy č. 1 vyhlášky**, tj. např. „I. Průvodní list pozemkových úprav“, „II. Souhrnná zpráva“ atd.

Kap. 14.5

Odvolání proti rozhodnutí o schválení návrhu pozemkových úprav.

Odvolání řádné

Pobočka postoupí odvolacímu orgánu (OPÚ) **ve lhůtě do 30 dnů ode dne uplynutí lhůty pro podání odvolání všech účastníků řízení stanovisko** – přílohou je odvolání + obálka nebo jiný doklad o včasném podání odvolání, a dále kompletní spisovou dokumentaci.

Spis je předáván odvolacímu orgánu **v originále, úplný se všemi podklady a s písemným přehledem obsahu spisu.** Ve stanovisku se pobočka vyjádří **ke všem bodům podané ho odvolání.**

Oznámení o podaném odvolání dle § 11 odst. 6 zákona [1] bude pobočkou vyvěšeno na příslušných úředních deskách bezodkladně **po uplynutí lhůty pro odvolání všech účastníků řízení.** Nevyzývat zpracovatele, aby se k podanému odvolání vyjádřil.

Odvolání opožděné nebo nepřipustné

Postupuje se podle § 92 správního řádu – **lhůta 10 dní** na předání spisu, stanovisko **pouze** k opožděnosti nebo nepřipustnosti.

16. Součinnost a postup útvarů SPÚ při řízení o pozemkových úpravách

- 16.1 Etapa přípravy pozemkových úprav a soupis nároků vlastníků
- 16.2 Etapa plánu společných zařízení a návrhu nového uspořádání pozemků
- 16.3 Blokace pozemků vykoupených pro potřeby pozemkových úprav vagendě CRN v NAIS
- 16.4 Následné užívání pozemků určených k realizaci společných zařízení

17. Realizace společných zařízení

§ 12 odst. 3 zákona

Je-li to v souladu s územním plánem, pro změny druhů pozemků, schválených dotčeným orgánem (§ 9 odst. 10), výstavbu polních a lesních cest, ochranu a zúrodnování půdního fondu a další společná zařízení zahrnutá do schváleného návrhu pozemkových úprav upouští se od souhlasu s vynětím zezemědělského půdního fondu, vydání rozhodnutí o umístění stavby, rozhodnutí o změně využití území a rozhodnutí o dělení nebo scelování pozemků. Toto ustanovení bezprostředně souvisí s § 9 odst. 15 zákona [1], podle kterého musí být PSZ v souladu s územně plánovací dokumentací. Není-li návrh plánu společných zařízení ze závažných důvodů v souladu s územně plánovací dokumentací, je návrhem na její aktualizaci nebo změnu.

Soulad PSZ s ÚP je třeba prověřit před zahájením realizace prvků PSZ. Bude-li pobočkou zjištěno, že dosud nebyl ze strany obce uveden ÚP do souladu s PSZ, vyzve obec, aby zajistila potřebnou změnu nebo aktualizaci ÚP. Realizace prvků PSZ nebude zahájena dříve, než obec zajistí tuto potřebnou změnu ÚP.

Kap. 17.6 Revize katastru v lokalitách s dokončenými pozemkovými úpravami

V případech již dokončených PÚ, kdy doposud nedošlo k realizaci společných zařízení dle PSZ se při provádění revize katastru postupuje následovně:

1. V lokalitách s dokončenými PÚ nebude KÚ revizi katastru zahajovat dříve než po 10 letech od zápisu výsledku PÚ do KN, jestliže nebude s pobočkou dohodnuto jinak.
2. V územích s dokončenými PÚ bude KÚ předávat pobočce k vyjádření zjištěné nesoulady. Pobočka se vyjá-

dří, zda zjištěné změny nejsou v rozporu s výsledky PÚ, resp. s PSZ.

3. V případě, že zjištěná změna bude v rozporu s výsledky PÚ, resp. s PSZ, bude vytvořen nesoulad s popisem „Nesoulad skutečného stavu s výsledky pozemkových úprav“. Informace o tomto nesouladu bude zveřejněna na stránkách ČÚZK.

18. Přehled správních činností a úkonů prováděných při řízení o pozemkových úpravách

- Přehled usnesení a rozhodnutí vydávaných pobočkou v řízení o pozemkových úpravách
- V řízení o pozemkových úpravách ústředí SPÚ provádí zejména tyto činnosti

19. Přílohy

- Přílohač. 5: Dohoda dle § 10 odst. 1 vyhlášky – vzor
 Přílohač. 6: Jednací řád sboru zástupců – vzor
 Přílohač. 7: Vlastní podklad pro projednání souhlasu dle § 12 odst. 4 zákona – vzor
 Přílohač. 8: Udělení souhlasu jiné osoby než obce podle § 12 odst. 4 zákona č. 139/2002 Sb. – vzor
 Přílohač. 13: Způsoby doručování v jednotlivých etapách pozemkových úprav a v řízeních s nimi souvisejícími
 Přílohač. 15: Smlouva o bezúplatném převodu pozemku – vzor
 Přílohač. 16: Protokol o předání a převzetí (společného zařízení) k bezúplatné smlouvě – vzor
 Přílohač. 19: Zápis o změně příslušnosti hospodařit s majetkem státu – vzor
 Přílohač. 20: Návrh na zápis poznámky do KN (zákaz zcizení) – vzor
 Příloha č. 21: Návrh na zápis poznámky do KN (spol. zařízení ve veřejném zájmu) – vzor
 Přílohač. 22: Žádost o vytyčení pozemků – vzor
 Přílohač. 23: Předběžný geotechnický průzkum (GTP)
 Příloha č. 24: Nařízení SPÚ ze dne 10. 11. 2014 č.j. SPU554682/2014-1184/Ma
 Příloha č. 25: Stanovisko ČÚZK k poznámkám souvisejícím se společnými zařízeními ve veřejném zájmu
 Příloha č. 26: Počítání lhůt, doručování a nabývání právní moci v řízení o pozemkových úpravách
 Přílohač. 27: Soupis nových pozemků pro vlastnický celek
 Příloha č. 28: Vzorová příloha rozhodnutí o schválení návrhu PÚ pro účastníky řízení z titulu existujícího práva k cizí věci ■

Jak hledáme cestu...

Ing. V. A. Mazin, Ph.D.

Prožíváme dobu, kde je stále obtížnější se zorientovat v rychle probíhajících změnách globalizovaného světa. Co platí dnes, to už je zítra jinak. Lidé jsou nuceni měnit názory a pohledy na jevy, které měly dříve ustálenou podobu. S bázní si musíme připustit, že to, co dříve platilo o konzervativních faktorech přírodního prostředí, jako je vodní režim krajiny, podnebí, malý a velký koloběh vody, geologické a klimatické děje, již probíhá mimo naše rozlišovací schopnosti. Ledovce si tají, jak chtějí, teplota atmosféry stoupá daleko rychleji, než jsme předpokládali a voda se nám ztrácí nejen z povrchu Země, ale i z tisíciletých podzemních zvodní. Do toho schnou lesy a rozmnožil se nám brouk, takže nestačíme kácet celá poleší. Někdo spoléhá na přírodní procesy, jiný na své schopnosti a zděděné zkušenosti hospodáře. Ale i ti zastánci bezzásahovosti a moci přírodních procesů Matky přírody připouští, že bychom měli přirodě pomoci.

Začínáme zmateně pobíhat po Zemi a nedaří se nám přijít s rozumným nápadem, na kterém bychom se sjednotili, a hlavně jej uvedli do života. Oproti situaci před pouhými třiceti lety, už každý z bohobojných lidí ví, že to naše děti na této planetě nebudou mít jednoduché. Dokonce zmizela lhostejnost a nevšímavost veřejnosti vůči vědcům, kteří trpělivě a dlouho, ale bez většího efektu, upozorňují na hrozící krizi a nevratné změny v životním prostředí člověka. Důkazem zájmu je i to, že novináři už nekladou zodpovědným osobám otázky, ze kterých se dá snadno uniknout, ale i oni se už rámcově orientují v tak složitých oborech jako je meteorologie. Uzdravení veřejného prostoru však pokračuje jen pomalu a vždy se najdou argumenty proti, zvláště, když by se měly ztratit výhody, třeba v podobě dotací do zemědělství.

O to více však přibylo odborníků, v geologii, pedologii, hydrologii, dendrologii, agronomii, lesním, vodním hospodářství a pozemkových úpravách, kteří vystupují v médiích

ve snaze uklidnit rozjitřenou veřejnost. Tempo změn klimatu se však také zrychluje a my jsme s adaptačními opatřeními ani nezačali. Platnost erozní vyhlášky není zdržována od roku 2017, ale třicet pět let. Jako bychom stále chytali kočku za ocas. Jediné, co víme, že pokud bychom to mysleli s adaptačními a nápravnými opatřeními vážně, bude nás všechny stát spousta finančních prostředků, které se po světové pandemii budou tenčit.

Připusťme filozofickou poučku, že totiž na jednu věc je možné se dívat z více úhlů pohledu. Samotný jev změnit nemůžeme. To je v našem případě globalizace a klimatické změny. Pokusy o průkaznou analýzu stále chybí, nebo se mění. Ale můžeme změnit úhel pohledu. To je mimo jiné charakteristické pro kritické myšlení, kterým se naše západní civilizace tak pyšní. Ale i pak se ocitáme v nebezpečí vlastního já, kdy manipulativně otočíme každou situaci ve svůj prospěch.

Dal jsem studentům magisterského oboru úkol, aby určili příčinu a původce škody v konkrétní erozní epizodě, způsobenou místní srážkou na svazitém, půdním bloku, který byl osázen ozdobnicí čínskou. Ale zrovna tak, tam mohla být kukuřice nebo řepka olejka. Studenti měli zadanou kritickou situaci s popsáním degradačním procesem a nezvratnou škodou na půdě a zaujali na epizodu svůj osobní názor. Polovina reagovala tak, že se nic nestalo, protože ozdobnice čínská je přeci protierozní plodina, což si zjistili na internetu a vůbec nevzali v potaz znehodnocení půdy a nevhodnou roční dobu sázení. Asi čtvrtina studentů si nevěděla rady a jen čtvrtina určila příčinu jevu rizikové chování zemědělců. Já sám jsem nevěděl, jak věc vyhodnotit, protože podle pravidel řádného hospodaření podmiňující příjem dotací na půdu, bylo vše v pořádku. Když jsem byl po této erozní události dotazován Českou televizí, zmohl jsem se jen na vyhybavou odpověď, že totiž ozdobnice čínská není vyjmenovaná v širokořádkových plodinách, které mohou způsobit abnormální erozi.

Ano. Jednotlivé informace a izolované jevy si umíme najít v databázích a encyklopediích, ale dát je dohromady v smysluplnou rovnici o několika neznámých je už problém. Neumíme vyhodnotit co je příčinou čeho a jaký je důsledek našich dobře míněných akcí, tak jako tomu bylo dříve.

A tak se od vědců a politiků dozvídáme neucelené informace a přání či představy o tom, co by se mělo a co se plánuje a kolik finančních prostředků bylo vyčerpáno, bez vyčíslení efektivity těchto vynaložení veřejných prostředků. Jednou se mluví o potřebě zasakování, jindy zmenšení výparu, malém vodním koloběhu, pak o zadržení vody v krajině, a nakonec skončíme u akumulace. Jen té půdy každoročně ubývá, lesy hynou před očima a my prohlubujeme vrtané studně. Čelíme suchu, které jsme nezažili za posledních 500 let při deficitu 1000 l/metr čtverečný. Přesto někteří ze zastánců bezzásahovosti tvrdí, že úbytek lesů v Národním parku Šumava nemá na suchu vliv, protože stromy podporují výpar vody z půdy a krajiny. Každým rokem ubývá z plánovaného počtu 480 míst územně rezervovaných v generelu na nádrže ve prospěch zástavby.

Za rok 2019 jsme se dozvěděli v tisku řadu stanovisek vědců a politiků, kteří jsou akademicky vzdělaní, ale vždy v jednom z oborů, tak jako my všichni. Není divu, že pojmosloví našich otců už nestačí, a tak si vymýšlíme nové a mnohdy po svém. Nejde jen o neznalost termínů v geologii, klimatologii, hydrologii, pedologii, agronomii a dalších navazujících oborech, ale o absenci systémového vyhodnocení a časových přesahů jak do minulosti, tak do budoucnosti. Nemyslíme, že by se jednalo o záměrnou dezinformaci, ale jen zahleděnost do vlastního řešeného problému, nebo podlehnutí resortismu, který ovlivňuje nás všechny. Politici a odborníci tvrdí, že chybí vzdělání a osvěta. Ale zároveň se

shodnou, že obor krajinných inženýrů a vodohospodářů se na vysokých a středních školách nevyučuje a v praxi chybí projektanti vodních nádrží, revitalizací a úprav toků a závlah. Chronická nemoc naší společnosti je pak ztráta celostního pojetí života a světa, která je nezbytným předpokladem pro krajinné a územní plány. Prý se to přestalo na univerzitách vyučovat už v 17. století.

Ještě úvodem. Téma této následujících komentářů má snahu připomenout nám všem, kteří v oboru pozemkových úprav, vodohospodářství a zemědělství pracujeme, jaký přesah má náš obor do minulosti a jak se chová konzervativně. Nic nejde urychlit a všechno má svůj čas, zvláště, když pracujeme pod širým nebem a v krajině, která je exploatovaná. Nejde o to, kdo může za klimatickou změnu, ale o hledání cesty. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme analyzovat a změřit, třeba erozi půdy nebo odtok vody z povodí. Naopak nemá smysl se zabývat cirkulací atmosféry okolo Zeměkoule, nebo změnami proudění a teplot oceánů, ve snaze určit, zdali se jedná o přírodní proces nebo důsledek globalizace lidské společnosti.

Pro ilustraci uvádíme pár příkladů, z poslední doby, které jsme si dovolili s kolegou Josefem Hejnákem okomentovat a přidat k nim příklady z praxe.

Úvod připravil V. A. Mazín

Příklady hledání cesty

Nové zdroje pitné vody

Odborníci přes boj se suchem zdůraznili, že je třeba mít připravené „klíčové rychlé projekty, které přinášejí okamžitý efekt. Současně je třeba změnit legislativu, ať už vodní zákon nebo části stavebního zákona, na kterém spolupracují všechny resorty“. Těší se, že dotační programy MŽP „podpoří nové přístupy lidí k pitné vodě a k vzniku tůní, mokřadů a drobných vodních nádrží“. MŽP tvrdí, že: „Několik tisíc lidí nově hospodaří se srážkovou vodou a šetří tak zdroje pitné vody“. V článku se píše: „Nové zdroje pitné vody můžeme mít do půl roku od schválení dotace“.

Luzenská nádrž na Březniku, vybudovaná v 19. století, u které byla prokopána hráz v 60. letech. Je na rozvodnici povodí Otavy a nabízí se její rekonstrukce, tak jako dalších vypuštěných nádrží v Národním parku Šumava. Správa a přírodovědci však jsou proti.

K tomuto urychlenému postupu je dobré připomenout obecně známé věci. Z hlediska tvorby zásob podzemních vod je třeba znát hydrogeologické poměry širšího území. K řešení problému sucha je nutno přistupovat na základě dokonalé znalosti přírodních poměrů konkrétního zájmového území, které je třeba zkoumat

v rámci větší části krajiny, ve které dochází k soustředěnému odtoku povrchových vod, tj. v rámci dílčího hydrologického povodí. Tyto studie dílčích povodí však nejsou v ČR k dispozici. Podobně se v současnosti ozývají opětovně apely na urychlení pozemkových úprav, bez většího povědomí, co vše tento proces obnáší, od plánů přes projekty až ke kolaudaci stavby vodní nádrže, nebo zasařovacího průlehu uprostřed největších půdních bloků v EU.

Zdrojem podzemní pitné vody je voda akumulovaná v nadkapilárních pórech horninového prostředí, ovládaná gravitací. Zdrojem podzemní pitné vody není tedy kopaná nebo vrtaná studna, ta je jen vodárenským jímacím zařízením. Zdrojem povrchové pitné vody je voda akumulovaná ve vodárenské nádrži. Nádrž je pouze technickým vodárenským zařízením.

Studny a nádrže lze vybudovat relativně rychle. Naplnit je vodou, což je přírodní proces, trvá podstatně déle. Slibovaný rychlý postup může způsobit rabování zásob podzemních a povrchových vod. Již teď se prohlubují vrtané studně vybudované po roce 2015.

Jedna ze soustav umělých zasařovacích jam na revitalizovaném hlavním drenážní soustavě ve Hněvnicích. Příklad správné praxe při pozemkových úpravách

Kompenzace a opatření proti suchu – Zemědělská výroba ii/2019

Článek se zabývá kompenzacemi za suchu v roce 2017, vyplácením financí za škody. Zabývá se investicemi do závlah a velkých i menších vodních nádrží. V článku se píše: „Dokončeny jsou studie proveditelnosti středočeských Kryr, Senomat a Šanova, projektové práce se provádí také na větší přehradě ve Vlachovicích“.

Na první tři nádrže na Rakovnickém potoce byly zpracovány Hydroprojektem Praha projekty již v letech 1967 až 1969 (Ing. J. Šedivec). Dokumentace je uložena v archivu Hydroprojektu a v archivu Geofondu. **Již před padesáti lety bylo zjištěno, že tyto nádrže jsou užitečné a realizovatelné. Jak je známo hydrogeologické podmínky se jen tak nemění a využití archívních materiálů by bylo přinejmenším vhodné. Zároveň toto časové prodloužení 53 let dokladuje „akceschopnost“ naší společnosti, která žije v dostatku a nemyslí do budoucnosti. Podobně je tomu u plánovaných strategických nádrží na území ČR, jejichž počet se stále snižuje a územními plány obcí se rezervovaná zátoka zastavuje.**

Dále se píše: „Zadržovaná voda zlepšuje stav podzemní vody ...“ atd. Myslí se tím voda zadržovaná v nádržích. To se děje jen ve specifických podmínkách, a to záměrně, když nádrže jsou projektovány jako infiltrační v terénech budovaných propustnými horninami. Potom voda z nádrže pro-

sakuje do dna a břehů, sestupuje horninovým prostředím a dotuje podzemní vody. **Zásadně jsou však všechny vodní nádrže projektovány a realizovány tak, aby voda z nádrže nezasakovala do okolních hornin, tj. do dna a břehů a nesmí prosakovat pod tělesem hráze. Cílem je, aby nádrže byly vodotěsné.**

Jiný vědec, doktor přírodních věd se v dobré snaze zabývá stavem zemědělských půd a dokladuje snížení propustnosti a jímavosti na těžkých jílovitých půdách. „Podzemních vod, zejména těch mělkých skutečně ubývá. Jistá je však jedna věc, voda se v krajině nevyskytuje kvůli lokálnímu stavu české půdy“.

Autor popisuje cykličnost ročních i víceletých srážek. Má pravdu, že úroveň hladiny podzemní vody cyklicky kolísá. To se týká podzemní vody s volnou hladinou. U podzemní vody s napjatou hladinou se cykličnost velikosti zásob podzemních vod projevuje jiným způsobem, například periodicitou pramenních vývěrů.

Tvrdí, že vyschlá půda nepřijímá vodu ze srážek. Přitom tento jev dokumentuje na těžké jílovité půdě. Na našem území však na krystaliniku převažují půdy lehčí zrnitosti jako jsou písčito hlinité a hlinité, které i po vyschnutí vodu ze srážek přijímají a případně ji předávají do propustnějšího podloží. Ani s těžkou půdou to není tak jednoznačné, jak autor popisuje. V důsledku vyschnutí se tato půda hranolovitě rozpadá. Trhlínky sahají do hloubky několika decimetrů. Takto rozpadlá půda přijme do trhlinek určitou část vody ze srážky, kapilárními póry ji absorbuje, z větší svůj jem a sevře trhlínky. To znamená, že část srážek je i těžkými půdami v krajině vázána – zadržena. Tyto typy půd leží na jílovitých substrátech a nikdy, ani v předzemědělských dobách zde nedocházelo k doplňování zásob podzemních vod.

Pohled z Dobré Vody na Šumavě. Vyvážená zemědělskolesní krajina, a oblast přirozené akumulace vody, kterou považují ochránci přírody za divočinu

Daňová past na farmáře s mokřady Lidové noviny 21. 3. 2019 DOMOV

Zamokřený pozemek, který nelze zemědělsky obhospodařovat „je finanční správou veden jako ostatní neplodná půda, která se přísně daní. ... když je bažina v katastru vedena jako neplodná plocha, berní úřad ji za krajnotvorný prvek nepovažuje a nasazuje na ni natvrdo základní sazbu dvou tisíc korun za hektar. Směrnice od Generálního finančního ředitelství mluví o osvobození od daně z nemovitosti u pozemků, které nelze žádným způsobem využívat. i budoucí možné využití je důvod k tomu, aby se danilo“.

Autor článku říká: „Majitel půdy je dík finanční správě nucen, aby močál zlikvidoval. Jestliže i budoucí možné vyu-

žití je důvodem, aby se pozemek naplno danil již ve své fázi neplodnosti, ekonomicky nejlépe vyjde, aby vlastník mokrhad vysušil a začal na něm něco pěstovat. Kvůli výnosu, ze kterého se pozemková daň může zaplatit“.

Přiložená fotografie dokumentuje, že zamokřeným pozemkem vždy tekla voda. Ten byl v době socialistické zemědělské velkovýroby upraven jako HMZ (hlavní meliorační zařízení), do kterého byla zaústěna plošná podzemní drenáž přivádějící vodu z přilehlých zamokřených pozemků, provedená ve stejné socialistické době. Je velice pravděpodobné, že tyto, dnes zamokřené pozemky, byly určitým způsobem odvodněny již před socialistickou velkovýrobou.

V tomto článku a celé kauze, vyvolané okolo daní z nemovitosti druhu pozemku ostatní plocha, kód způsobu využívání č. 11 podle vyhlášky ke katastrálnímu zákonu z roku 2013, je celá řada pochybných a pomýlených informací.

Aby bylo možné uvést problém na správnou míru, je nutné se vrátit do roku 1991. Do roku 1991 byl výkon správy zákona o ochraně zemědělského půdního fondu pod vlivem politické situace, kdy potraviny byly strategickou surovinou. Přesto, anebo právě proto, byla půda chráněna proti devastaci a degradaci. Soběstačnost byl agrární program a cíl. Novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu po roce 1991, kdy kompetence za výkon státní správy byly neuváženě převedeny z Ministerstva zemědělství na nově vzniklé Ministerstvo životního prostředí, způsobila ztrátu kritérií, limitů a pojmů okolo účelové kategorizace zemědělské půdy. Tehdy byla zrušena příloha zákona, která uváděla limitní kritéria pro zařazení půdy do zemědělského půdního fondu, a naopak delimitační kritéria s možností vylčení půdy mimo tento fond.

Známa lokalita pod Mokrůvkou Březník Šumava po kůrovcové kalamitě. Došlo k omlazení lesního porostu, ale jen jedním druhem, a to opět smrkem. Bezzásahová I. zóna bude opět nestabilním ekosystémem, ale přírodní procesy podle novely zák. č. 114/1992 Sb. zvítězily.

Půdněekologických charakteristik a kritérií popisujících zemědělské půdy se po roce 1991 ujali geodeti a bez větších starostí o odbornou definici a výklad pojmů, zapsali do vyhlášky ke katastrálnímu zákonu pojmy jako jsou bažina, močál, vodní plocha, zamokřená plocha, rozbědělý pozemek, pozemek zarostlý křovinami apod.

Mimo jiné tato vyhláška zachází s pojmem **neplodná půda**, což je podle ní: „pozemek, který neposkytuje trvalý užitek z jiných důvodů, zejména plocha zarostlá křovinami nebo zanesená štěrkem nebo kamením, **s výjimkou případů, kdy stav pozemku je důsledkem lidské činnosti nebo nečinnosti a pozemek lze opět uvést do stavu umožňujícího jeho trvalé hospodářské využití**“.

znění vyhlášky se týká **půdy dočasně neobdělávané**, která je zmíněná v § 1 odst. 3. zák. č. 231/1999 Sb. o ochraně ZPF a je součástí zemědělského půdního fondu. A pro uživatele této půdy je podle § 3(ds) zakázáno poškozovat její fyzikální, chemické nebo biologické vlastnosti zemědělské půdy jejím zhutňováním, **zamokřováním**, vysoušením, překrýváním nebo narušováním erozí.

Ať chceme či nechceme, stále jsme civilizací zemědělců závislých na půdě. Proto se celá století provádělo odvodňování půdy, kterou nebylo možné obhospodářovat, protože byla trvale zamokřená a nebyla vhodná pro kulturní plodinu. Je logické, že tyto drenáže a odvodňovací soustavy je třeba udržovat a opravovat, což se po roce 1991 neprovádí. Tyto stavby pod zemí se zákonem o půdě č. 229/1991 Sb. staly vlastnictvím majitelů pozemků a tedy i současných zemědělců, kteří jsou příjemci dotací na půdu.

Celá kauza okolo dočasně neobdělávané půdy ukazuje na to, jak pozemkové právo a účelová kategorizace pozemků je v naší společnosti na nízké úrovni povědomí a ve stínu dotací na půdu zcela zchromlo.

Inspirace historií

Jeden z krajinářských architektů přichází s návrhem:

Přestože letos poměrně dost přšelo, vody v krajině je stále nedostatek ...Když se podíváme na krajinu, nalezneme v ní síť nevyužívaných slepých koryt, která je možné využít a obnovit malý vodní cyklus,“ Každý projektant ... když prozkoumá archivy, staré mapy i letecké snímky nalezne v krajině jizvy po mrtvých ramenech řek.

Ano, to je dobrá retrospektivní sonda pro krajinné plánování, ale zkušenosti z komplexních pozemkových úprav potvrzují, že v těchto místech historických polních cest, potoků, mrtvých ramen řek a jejich meandrů je většinou infrastruktura podzemních a nadzemních vedení, které limitují tuto rekonstrukci starých koryt.

Další problém je, že by bylo třeba část zeleně odstranit a technicky upravit provoz a režim vodního díla, což naráží na stanoviska a vyjádření orgánů ochrany přírody a krajiny. Ortodoxní zastánci ochrany přírody zastávají názor, že vodní nádrž je bariérou pro migraci živých organizmů a odmítají jakékoliv technické dílo. Zde zatím vítězí resortismus.

Zkušenosti se spolupráci krajinářů a architektů, kteří jsou zpracovatelé územních plánů a generelů územních systémů ekologické stability narážejí na neproveditelnost, která je podmínkou pro schválení plánu společných zařízení. Lze to dokumentovat řadou konkrétních případů.

Programové priority ve vodním hospodářství po roce 2020

Budoucnost vodohospodářství a technologie 25. 9. 2019

Česko řeší nedostatek i přebytek vody vodohospodáři mají před sebou nelehký úkol: musejí si poradit s nedostatek podzemních vod a zároveň omezovat záplavy. Česko plánuje během nadcházejících 10 let vydat na řešení nedostatku vody **celkem 30 miliard korun**.

Hospodaření s vodou na našem území je závislé na atmosférických srážkách jako na jediném zdroji vody. Musíme být tedy schopni vodu z těchto omezených zdrojů zadržet a následně s ní efektivně nakládat. Vedení Svazu vodního hospodářství České republiky (SVH) a Sdružení oboru vodovodu a kanalizací České republiky (SOVAK) proto v rámci hledání adekvátních a účinných opatření vydalo dokument s názvem Programové priority ve vodním hospodářství po roce 2020.

...je důležité budovat a rekonstruovat vodní nádrže... posílit jejich protipovodňové funkce. Z pohledu kvality odstraňovat příčiny... splavování hnojiv ze zemědělství.

Základním opatřením proti povodním je zpomalování povrchového odtoku srážkových vod z plochy povodí. Především by měly být budovány malé vodní nádrže a přírodní i stavebně technické retardační prvky v drobné hydrografické síti. Zároveň by zemědělstvím (i jinak) kontaminovaná voda získala čas potřebný pro svoji regeneraci. Pro snížení půdní eroze je třeba v ploše hydrologického povodí provést správná agronomická i agrotechnická opatření a snažit se vrátit do topografie krajiny původní stavebně technické prvky jako jsou polní cesty, terasové meze, příkopy, remízky, solitérní stromy apod. Tato opatření uprostřed orné půdy rozsáhlých půdních bloků jdou majetkoprávně a projekčně připravit nejlépe pozemkovou úpravou. Na řadě míst se tak již stalo a výsledné projekty a příklady realizace mohou posloužit jako příklady správné praxe a metodické návody pro jiné formy realizace, třeba vlastníky pozemků, ať již státem (např. Povodím s.p. jako správcem všech povodí a tedy i celé ZPF v ČR), obcí nebo fyzickou osobou. Ale zatím se tyto návody, metody a modelové vzory využívají jen v rámci Státního pozemkového úřadu.

Rozhovor ČR plus se zástupcem MZe o problematice sucha

Redaktorka uvedla rozhovor zprávou o 4000 vědců EU, kteří se podepsali pod výzvu na adresu připravované nové agrární politiky EU, která by měla reflektovat změny klimatu. V současnosti probíhá diskuse o reformě zemědělství. Byly položeny otázky, zdali ČR půjde dále cestou přímých dotací na půdu a kdy už nebude velkých lánů řepky.

Zástupce ministerstva odpověděl: *Dotace se nemohou snižovat. Za stav nemohou jen zemědělci, ale i klimatická změna. Zemědělci budou hospodařit max na 30 ha jedné plodiny. Řepka zlepšuje stav půdy a olej je dobrý do kuchyně. Je zavedena kontrola podmíněnosti pro čerpání dotací na půdu. Snižilo se používání pesticidů o 10 % a vysazujeme do krajiny stromy. Opatření je spousta. Co den to rybník. Máme pilotní projekt vodárenské nádrže Švihov a udělala se nová metodika na pozemkové úpravy.*

Na otázku, zdali se vědci mýlí, bylo odpovězeno: *Nemýlí se, jen se dívají dopředu...*

Dotace na půdu byly i za první republiky. Říkalo se jim diferenciální renta, protože se vyplácely zemědělcům, kteří hospodařili na méně úrodné půdě podhorských a horských oblastí. Ale paušální dotace jsou nejen nespravedlivé, ale nemotivují k řádnému hospodaření. Je všeobecně známé a lze to doložit zákonem o ochraně ZPF, že podmínky řádného hospodaření na půdě pro čerpání dotací v ČR, jsou velmi benevolentně nastaveny především pro ochranu půdy proti vodní erozi. Každoroční ztráty půdy jsou vyčísleny výpočty a monitorovány.

Co se týká největších výskytů pesticidů ve vodárenských tocích jsou na Želivce (nádrž Švihov), Úhlavě a střední Sápravě. Projekt změny hospodaření v povodí vodárenské nádrže Švihov je znám již 30 let, včetně vyčíslení potřeb pro případné komplexní pozemkové úpravy a stále zůstává jen pilotní, pro neúspěšné jednání se zástupci zemědělských podniků. Ano, vědci se dívají dopředu. Už sedmdesát let.

Izraelci budou Čechy učit, jak přežít sucho

Rozhovor s Petrem Skleničkou, rektorem České zemědělské univerzity s reportérkou MF DNES

Vodu budeme muset poskytnout celé krajině, třeba i lesům. Na našich výzkumných pozemcích Vybudujeme nádrže v dolní části pozemku, v nich se bude zachytávat voda,

která by v době přebytku jinak z krajiny odtékla. Zachycenou vodu přečerpáme do výše položené akumulární nádrže a odtud ji sofistikovaným systémem příkopů a dalších prvků, z nichž některé budou využívat principu gravitace, rozvedeme na místa, kde bude potřeba.

Před časem jsme spočítali, že dostat krajinu v České republice do takové formy, která by jí umožnila lépe zadržovat vodu v klimatických podmínkách předpokládaných kolem roku 2050, by znamenalo vybudovat 50 až 80 tisíc vodních nádrží od drobných po velké. Cenu jsme odhadli mezi 350 až 450 miliardami.

Lesní porost v I. zóně ochrany NPŠ po bezzásahovosti. Druhová a porostová diverzita na velmi nízké úrovni. Hustý, jednopatrový porost smrku.

Volná pastva v CHKO Šumava jako optimální způsob péče o bezlesí. Bohužel tomu není na většině plochy NPŠ a bezlesí narůstá náletem smrků, čímž je snižována biodiverzita a ztrácí se krajinný ráz i přirozená úrodnost zemědělských půd na Šumavě.

MZe ČR pořádá s Embassy of Israel-Prague pravidelné semináře od roku 2003 na téma vodohospodářské a zemědělské problematiky. Ano, od Izraelců, kde prší jen v zimě a jen polovičním úhrnem oproti nám, se můžeme učit nejen precizní zemědělství, ale především etický přístup k půdě, který se v jejich národě vyvíjel po tisíciletí. Izraelci už dlouhodobě prohlubují výzkum a aplikaci využití odpadní vody pro závlahu včetně její opětné recyklace a kapkové závlahy. Dešťové vody se jim nedostává a povrchová z toků ze severu je na cizím území, které je, jak je známo, po staletí a tisíciletí nepřátelské.

Vše má své pro a proti. Izraelci hodnotí zavlažování odpadní vodou podle biblických principů požehnání a prokle-

tí. Požehnání pro ně je, že se snižuje vstup znečištění do vodních toků a oceánů, a dochází k úspoře hnojiv. Prokletí pak spatřují v tom, že musí vkládat finanční prostředky na čištění odpadních vod, poškozování struktury půdy (zasolování a snížení propustnosti), znečištění podzemních vod a tím vstup cizorodých látek do ekosystémů. Díky Bohu se oproti Zaslíbené zemi Izrael nacházíme v krajině, kde máme dostatek srážek, a to ještě čisté vody z nebes na rozvodnici Evropy. Je jí dostatek a nemusíme jí přečišťovat. Jen s ní špatně hospodaříme. Nikoli posledních pět let, třicet let ani po dobu socialistické velkovýroby. Trvá to už od roku 1925, kdy jsme se rozhodli jít cestou výroby obilí a dnes jsme skončili u řepky a kukuřice na erozi zničených půdách, které ztratily schopnost zadržení srážek. Dokonce jsme si uzákonili pěstování rychle rostoucích dřevin pro energetické účely na nejurodnějších půdách.

Teoretickým, a hlavně právním problémem zůstává zadržování vody v krajině, aby jí byl dostatek pro závlahy a zároveň se zachovaly minimální průtoky ve vodárenských tocích. Způsob zadržování povrchově odtékající vody a její použití pro zavlažování zemědělských plodin je možno realizovat jen v některých geomorfologických typech naší krajiny. Jsou typy naší krajiny, kde jediným zdrojem vody pro závlahy je povrchová voda z toků a nádrží v hydrografické síti anebo pouze podzemní voda, čerpaná studnami. **Jak se zákonodárce postaví k výše popsané situaci, kdy veškerá srážková voda, spadlá na pozemek, bude závlahovým systémem vrácena na tento pozemek a ani její část neodteče do hydrografické sítě?** Voda je přeci veřejný statek.

Jednu z mála zkušeností, jak vybudovat malé vodní nádrže na zemědělském půdním fondu mají některé pozemkové úřady. Ať se snaží investor (stát) jak může, projekční příprava, majetkoprávní vypořádání pro stavební pozemek (pokud je k dispozici v území státní, nebo obecní půda), veškerá výběrová řízení pro projektanty a stavební firmy včetně stavebního povolení trvá 6-8 let. Stavět nádrž bez těchto procedur, a dokonce bez územního rozhodnutí, je možné uzákonit, ale teprve praxe ukáže, zdali je to reálné a správné. V této věci by bylo žádoucí se poradit s Izraelci. A tak limitující faktor nejsou ani tak finance, i když vypadají obudně, ale majetkoprávní příprava stavby, čas a institucionální zabezpečení.

Velmi vhodně se v informaci podotýká, že*možná budou už za pár let obce zaměstnávat lidi, kteří budou mít na starosti údržbu zavlažovacích kanálů, automatických závlah nebo poldrů a dalších prvků v krajině.*

Ano. Tak to dělají Izraelci. Vyučili se budováním družstevních komunit, které zakládaly po roce 1925, při navrácení do Zaslíbené země. Z bažin vynášeli půdu na poušť, kterou postupně zúrodnili a budovali důmyslné soustavy zavlažování z cisteren do nichž zachycovali občasná srážky. Principy těchto komunit byly založeny na dobrovolnosti a kolektivním rozhodování a podílovém vlastnictví půdy. Vznikly zdola, tak jako kdysi v Československu za první republiky vodní nebo meliorační družstva. Jednalo se o dobrovolná sdružení osob (občanské spolky) se samosprávnou a společným cílem hospodárného využití vody, odvrácení jejich škodlivých účinků, ale i uplatňování žádosti na financování projektů z dotačních titulů státu. Dokonce zákon o těchto družstvech připouštěl úřední povinnost založit družstvo při scelování pozemků (probíhajících pozemkových úprav) pro účely údržby vodních děl. V současné právní úpravě se státem vybudovaná vodohospodářská opatření a stavby při pozemkových úpravách zemědělském půdním fondu bezúplatně převádí na obce. Ale je obec tou správnou osobou s funkcí správy povodí? Neměli by to být vlastníci půdy a zemědělci, kteří dostávají dotace na půdu?

Někteří odborníci a vědci přichází v této době klimatických změn a vodní nouze s námětem znovuoživení vodních družstev v ČR. Myšlenka na založení vodních družstev v Českých zemích vznikla v roce 1886 a přetrvávala do roku 1959, kdy byla nahrazena založením melioračních družstev socialistického zemědělství. Nakonec tyto státní plánovací organizace s názvem Zemědělské vodohospodářské správy zanikly v roce 2013.

Článek Fučík uveřejněný v roce 2015 v Pozemkových úpravách

Pro optimalizaci vlastnických vztahů spolu s návrhy a realizací ochranných opatření je efektivním prostředkem institut pozemkových úprav (PÚ), (Kadlec et al. 2014). Proces PÚ je ovšem často jeho účastníky vnímán jako značně zdoluhavý a náročný z hlediska administrativy; někdy je také komplikován účelově působícími subjekty a existuje významná prodleva mezi dokončením a skutečnou realizací opatření (Podhrázká et al. 2015). Všechny příčiny a souvislosti těchto skutečností nejsou autorům článku zcela známy, možná by pomohla vhodná a názornější osvěta; jako zásadní je ale patrně skutečnost, kterou uvádí Uhrová a kol. (2015). Ta se týká faktu, že v rámci již ukončeného Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013 bylo od r. 1995 realizováno v rámci PÚ pouze 9 % ze všech navrhovaných opatření. Z navrhovaných protierozních opatření bylo pak realizováno jen 7 % a z navrhovaných vodohospodářských opatření pouze 10 %. Zde hraje největší roli financování prvků tzv. plánu společných zařízení, které v České republice, na rozdíl od okolních států, kde jsou opatření částečně hrazena obcemi i vlastníky pozemků, hradí v plné výši stát.

V otázkách nutnosti doplnění dlouhodobějších, strategicky směřovaných dotačních titulů pro vodo a půdo-ochranný management zemědělské krajiny (Kvítek a kol., Sklenička) probíhá přibližně poslední rok zvýšená aktivita od Povodí Vltavy, státní podnik. Tento subjekt, spolu se zástupci Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí, diskutují o možnostech přípravy dotačních / kompenzačních titulů pro ochranný zemědělský management a ochranná opatření v povodí mj. formou veřejné služby, s výhledem zachovat nastavené podmínky alespoň na 15 – 20 let (viz Kvítek a kol., VH xy/2016).

Závěr

Výsledky dotazníkového šetření, zaměřeného na hodnocení postojů sedláků k vazbám zemědělství a životního prostředí, přinesly řadu zajímavých a podnětných výsledků. Přes nižší počet vyplněných dotazníků byly zjištěny statisticky průkazné vazby některých charakteristik zemědělských subjektů na postoje, zaujímané k vazbám zemědělství a životního prostředí. Potvrdil se předpoklad, že se zvětšující se výměrou půdních bloků poněkud klesá povědomí sedláků o vlivech zemědělství na životní prostředí. To mj. souvisí se stále trvajícím skutečností, že rozsáhlé půdní bloky zemědělské půdy v ČR, s monokulturami některých plodin, jsou zásadní pro působení vodní eroze i vnosu pesticidů do vod. Analýza výsledků, získaných dotazníkovým šetřením dále dává za pravdu zkušenostem ze střední a severní Evropy i USA, a sice že je přínosné zohledňovat postoje a praktické znalosti zemědělců v nastavení správy povodí či ochranného managementu krajiny. Na druhé straně se ukazuje, že je také nezbytné prohlubovat povědomí zemědělců o mimoprodukčních funkcích a možnostech hospodaření v krajině, zejména z pohledu optimalizace jejího vodního a živinového režimu. Na základě vyhodnocení výsledků i diskusí se zemědělci je evidentní, že pro ochotu sedláků přijímat ochranná opatření na zemědělské půdě jsou klíčové vlastnické vztahy. Velký podíl půdy v nájmu či nestabilní prostředí na trhu s půdou však tyto aktivity komplikují. Dotační tituly, související s tvorbou a managementem půdo- a vodo-ochran-

ných opatření v krajině, by měly částečně fungovat také jako podpora veřejné služby, měly by být stabilní a jejich přípravy by se měli účastnit také zástupci malých a středních zemědělských subjektů. Představený přístup a dílčí výsledky, popsané v této práci, mohou také sloužit jako námět pro podrobnější a rozsáhlejší studii k dané problematice.

Poděkování:

Tento příspěvek vznikl v rámci projektu LaPlaNT (*Informační kampaň pro posílení udržitelného užívání vodních zdrojů a ekosystémových služeb krajiny v podmínkách globální změny*; projekt č. EHP-CZ-02-OV-030-2015), financovaného programem CZ02 pro Životní prostředí z fondů EHP. Autoři děkují sedláckům za aktivní účast na dotazníkovém šetření a Dr. Jiřímu Vojarovi za pomoc se statistickými analýzami.

Mazín Av ČR seminář 2018

Globální změny světa společně s klimatickým rozvrtem vyvolávají oprávněné obavy o udržitelný život budoucích generací. Zároveň je zřejmé, že vyčerpaná Zem, má své limity, ke kterým se blížíme. Tato tvrzení nejsou alarmismus, ze kterého nás obviňují někteří pravicoví politici, nebo levicoví aktivisté. Opravňují nás k nim výsledky současné vědy. Je zřejmé, že jen obtížně může lidstvo napravit rozvrat podnebí, když samo je od začátku své existence klimatickým činitelem. Ale je v jeho silách změnit svůj způsob myšlení a své chování na Zemi.

Závislost člověka na úrodnosti půdy a čisté vodě je nepopíratelná. Bohužel průmyslové zemědělství je v součas-

né době hlavní příčinou nejen úbytku biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb v Evropě, ale výrazného poklesu přirozené úrodnosti půdy a kontaminace povrchových a podzemních vod. Nešikovně nastavená společná zemědělská politika Evropské unie podporuje škodlivé zemědělské postupy ve využívání půdy a výkonná moc států jen přihlíží tomu, co lobbisté s politiky vymyslí. Podle mnohých odborníků selhává politika i v oblasti řešení sociálních a hospodářských problémů venkova.

Závěrečná úvaha

A tak se nabízí otázka po vzoru Izraelců: „Co je v naší české kotlině požehnání a co prokletí?“ Krajina zhloupla a ztratila paměť a my jí teď vrátíme inteligenci svými umělými zásahy? Má se stát starat o půdu místo zemědělců? Nebo za všechno může ta klimatická změna? Lesníci a klimatologové tvrdí, že pokud máme mít jako lidstvo podíl na zhoršujícím se podnebí, je to především tím, že kácíme lesy. Každý na svém území, kde bydlíme. A proč proniká do státní správy a zákonodárství zelená ideologie, která spoléhá na přírodní procesy a bezzásahovost, když tak způsobujeme kúrovcovou kalamitu? Sázet stromečky je sice dobré, ale efekt tohoto počínání se projeví až za třicet nebo padesát let.

A proč na úseku ochrany půdy, vody a lesa není dostatečně dodržován zákon jak od vlastníků půdy a lesů, tak od samotných orgánů státní moci? Funguje ještě ta společenská smlouva mezi občanem a státem, která je základem demokracie? ■

Zpráva o funkci a zapojení do krajiny soustavy vsakovacích nádrží v k.ú. Hněvnice, Plzeň sever

Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.

V roce 2015 byla dokončena komplexní pozemková úprava v k.ú. Hněvnice na okrese Plzeň sever. Důvodem zahájení této pozemkové úpravy byla protipovodňová ochrana, kdy v roce 2002 zde došlo k povodňovým škodám mimo jiné i z důvodu rychlého a koncentrovaného odtoku z meliorační soustavy a výše položeného lesa.

Již v územním plánu bylo navrženo opatření zpomalující odtok a projektant plánu společných zařízení tento návrh převzal a rozpracoval do soustavy sedmi vsakovacích jam. Pozemková úprava vytvořila pozemek cca 50 m široký v jejímž středu bylo podzemní trubní vedení hlavníku ze systematické drenáže výše položených bloků orné půdy. Obecní úřad zadal zpracování projektové dokumentace na tuto revitalizaci a po dokončení jí zapůjčil pozemkovému úřadu Plzeň jih, který stavbu realizoval.

Stav po dokončení stavby jaro 2015 (celkový pohled)

Hlavník byl na sedmi místech přerušen a voda vyvedena do jam s přepadem pro případ vyšších průtoků. Podzemní odtok tak byl převeden a povrchový se zasakováním do okolní půdy.

Stav na podzim v roce 2022 (celkový pohled)

Vznikl tak polyfunkční prvek, který zadržuje odtékající vodu, zpomaluje její odtok při vyšších srážkách a zároveň plní funkci ekostabilizační s efektem zvýšení biodiverzity a obnovy krajinného rázu. Dalším doprovodným efektem je zachycení a postupný rozklad nitrátů a pesticidů odtékajících z výše položených půdních bloků.

Ze snímku pořízeného v roce 2022 po sedmi letech je patrné, že zatravněná údolníčka je udržovaná a zasakovací jámy jsou funkční. I přes suché období jara a léta je i v horních jámách vodní hladina a plní funkci tůní s velmi pestrou biotou.

Celkový pohled shora

Biologické oživení na druhé jámě

Pátá jáma již s vyšší hladinou vody

Pohled odspodu. Poslední sedmá jáma již má podobu přirozené tůně.

Toto multifunkční zařízení vodohospodářské a ekostabilizační funkce vzniklo spoluprací pozemkového úřadu, obce a týmu projektantů a úředníků. Je nenáročné na údržbu a plně funkční i po sedmi letech provozu. V tomto případě se povedla adaptace krajiny na jedné z lokalit intenzivně využívané půdy s dalšími efekty na klima a zdraví obyvatel. Základem úspěchu byl osvědčený starosta a kreativní projektant. A nesmíme zapomenout na tajemnou moc přírody, která sama osídlila a zvelebila technické dílo člověka. Tentokrát se to povedlo...

Novoroční přání věrným čtenářům

*Redakční rada časopisu
Pozemkové úpravy
a představenstvo komory,
zdraví všechny věrné čtenáře
a milovníky pozemkových úprav
a přeje hodně úspěchů v profesním
i soukromém životě,
především pokoj a ustálenost
po celý nový rok.*

I. kategorie – 2. místo – *Polní cesty HPC1 v k.ú. Holedeč, HPC1 a HPC2 v k.ú. Stránky, Biokoridory LBK4 v k.ú. Holedeč a LBK6*

Obrázek 4: Stav před realizací

Obrázek 5/6: Stav po realizaci – biokoridory podél cest

Vyhlášené výsledky 15. ročníku soutěže ...

(Článek na str. 4)

II. kategorie – 1. místo – Vodohospodářská opatření v k.ú. Vítonice u Bystřice pod Hostýnem

Obrázek 10: Stav před realizací

Obrázek 11/12: Stav po realizaci – retenční nádrž – celk. pohled